
Banca de Economii S.A.

Situațiile financiare

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

Întocmite în conformitate cu

Standardele Internaționale de Raportare Financiară

CUPRINS

Raportul auditorilor

Bilanțul contabil	3
Contul de profit și pierdere	4
Situația modificărilor capitalurilor proprii	5
Situația fluxurilor de trezorerie	6
Note explicative la situațiile financiare	7 – 61

RAPORTUL AUDITORILOR INDEPENDENȚI CĂTRE ACȚIONARIII BĂNCII BANCA DE ECONOMII S.A.

Noi am exercitat auditul asupra situațiilor financiare anexate ale Băncii de Economii S.A. ("Banca"), care cuprind bilanțul contabil la data de 31 decembrie 2008, raportul privind rezultatele financiare, raportul privind fluxul capitalului propriu și raportul privind fluxul mijloacelor bănești pentru anul încheiat la acea dată, precum și sumarul politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

Responsabilitatea Conducerii pentru întocmirea Situațiilor Financiare

Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea justă a acestor situații financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Această responsabilitate include elaborarea, implementarea și menținerea controlului intern relevant întocmirii și prezentării juste a situațiilor financiare care nu conțin deficiențe semnificative, cauzate fie de fraude sau erori, selectarea și aplicarea politicilor contabile corespunzătoare și efectuarea unor estimări contabile rezonabile în circumstanțele date.

Responsabilitatea Auditorilor

Responsabilitatea noastră este de a exprima o opinie asupra acestor situații financiare în baza auditului efectuat. Noi am exercitat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit. Aceste standarde solicită ca noi să corespundem cerințelor etice și să planificăm și să realizăm auditul astfel încât să obținem o asigurare rezonabilă că situațiile financiare nu conțin erori semnificative.

Un audit presupune efectuarea procedurilor astfel încât să se obțină evidențe de audit aferente cifrelor și notelor explicative la situațiile financiare. Procedurile selectate depind de discernământul auditorilor, inclusiv evaluarea riscului deficiențelor semnificative din situațiile financiare cauzate fie de fraude sau erori. La evaluarea riscului, auditorul ia în considerație controlul intern aferent întocmirii și prezentării juste a situațiilor financiare ale Băncii astfel încât să elaboreze proceduri de audit corespunzătoare circumstanțelor, și nu pentru a exprima o opinie asupra eficienței controlului intern al Băncii. Un audit include, de asemenea, evaluarea caracterului adecvat al politicilor contabile utilizate și a rezonabilității estimărilor contabile efectuate de către conducere, precum și evaluarea prezentării de ansamblu a situațiilor financiare.

În opinia noastră, evidențele de audit obținute de noi sunt suficiente și ne oferă o bază rezonabilă pentru a ne exprime opinia.

10
20
30
40
50
60
70
80
90
100
110
120
130
140
150
160
170
180
190
200
210
220
230
240
250
260
270
280
290
300
310
320
330
340
350
360
370
380
390
400
410
420
430
440
450
460
470
480
490
500
510
520
530
540
550
560
570
580
590
600
610
620
630
640
650
660
670
680
690
700
710
720
730
740
750
760
770
780
790
800
810
820
830
840
850
860
870
880
890
900
910
920
930
940
950
960
970
980
990
1000

Blank page with faint text bleed-through from the reverse side.

Opinia

În opinia noastră, situațiile financiare prezintă o imagine veridică și justă asupra poziției financiare a Băncii la 31 decembrie 2008, precum și asupra rezultatelor operaționale și a fluxul mijloacelor bănești pentru anul încheiat la acea dată în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Alte aspecte

Acest raport este adresat exclusiv acționarilor Băncii în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta acționarilor Băncii acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Bancă și de acționarii acesteia, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Ernst & Young SRL

31 iulie 2009

Chișinău, Republica Moldova

Banca de Economii SA
BILANȚUL CONTABIL
La 31 decembrie 2008

	Note	2008 MDL'000	2007 MDL'000
ACTIVE			
Numerar	4	413,028	330,115
Conturi la Banca Națională	5	430,996	484,977
Conturi curente și depozite la bănci	6	142,149	186,633
Active deținute pentru vânzare	7	329	1,678
Credite și avansuri acordate băncilor	8	-	10,000
Credite și avansuri acordate clienților, net	9	1,876,909	1,606,609
Active financiare disponibile pentru vânzare	10	8,059	1,839
Investiții păstrate până la scadență	10	283,081	242,218
Investiții în subsidiari	10	-	6,120
Imobilizări corporale	11	202,748	147,624
Imobilizări necorporale	12	16,610	4,961
Alte active	13	150,250	34,616
Total active		3,524,159	3,057,390
DATORII			
Datorii către bănci	14	21,178	17,302
Alte împrumuturi	15	7,036	14,448
Datorii către clienți	16	2,622,499	2,276,007
Alte datorii	18	59,160	90,238
Total datorii		2,709,873	2,397,995
CAPITAL PROPRIU			
Acțiuni ordinare	19	29,258	29,258
Acțiuni preferențiale	19	76	76
Capital de rezervă	20	18,752	18,752
Profit nedistribuit	21	766,200	611,309
Total capital propriu		814,286	659,395
Total capital propriu și datorii		3,524,159	3,057,390

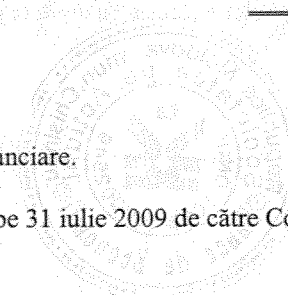
Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru emitere pe 31 iulie 2009 de către Conducerea Executivă a Băncii reprezentată de către:

G. Gacikevici

Președinte

Banca de Economii S.A.

Banca de Economii SA
CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

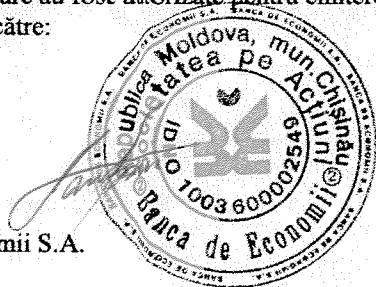
	Note	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Venituri aferente dobânzilor	24	379,118	410,098
Cheltuieli aferente dobânzilor	24	(169,421)	(216,291)
Venituri nete aferente dobânzilor		209,697	193,807
Venituri aferente comisioanelor		122,297	108,014
Cheltuieli aferente comisioanelor		(13,563)	(10,346)
Venituri nete aferente comisioanelor	25	108,734	97,668
Venituri nete din operațiuni cu valută străină	26	144,171	88,412
Alte venituri operaționale	27	22,854	19,825
Total venituri neaferte dobânzilor		167,025	108,237
Total venituri operaționale		485,456	399,712
(Cheltuieli)/economii din deprecierea creditelor	9	(73,993)	562
Venituri operaționale nete		411,463	400,274
Cheltuieli privind retribuirea muncii și cheltuieli aferente	28	(124,185)	(94,537)
Cheltuieli generale și administrative	29	(111,104)	(63,899)
Cheltuieli aferente uzurii și amortizării	30	(19,183)	(17,282)
Total cheltuieli operaționale		(254,472)	(175,718)
Profit până la impozitare		156,991	224,556
Cheltuieli privind impozitul pe venit	17	(2,081)	(17,341)
Profitul net al anului		154,910	207,215

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Situațiile financiare au fost autorizate pentru emiteră pe 31 iulie 2009 de către Conducerea Executivă a Băncii reprezentată de către:

G. Gacikevici

Președinte
Banca de Economii S.A.

Banca de Economii SA
SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

	Note	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Acțiuni ordinare			
Sold la 1 ianuarie		29,334	29,334
Acțiuni emise		-	-
Sold la 31 decembrie	19	<u>29,334</u>	<u>29,334</u>
Capital de rezervă			
Sold la 1 ianuarie		18,752	14,730
Alocări		-	4,022
Sold la 31 decembrie	20	<u>18,752</u>	<u>18,752</u>
Profit nedistribuit			
Sold la 1 ianuarie		611,309	408,135
Profit net al perioadei		154,910	207,215
Transferuri între conturile de capital		-	(4,022)
Dividende		(19)	(19)
Sold la 31 decembrie	21	<u>766,200</u>	<u>611,309</u>
Total capital propriu		<u>814,286</u>	<u>659,395</u>

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

Banca de Economii SA
SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

	Note	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare			
Dobânzi încasate		369,945	402,143
Dobânzi plătite		(156,715)	(204,658)
Încasări nete privind comisioanele		110,639	97,668
Venituri financiare și alte venituri operaționale, net		177,265	115,368
Plăți bănești privind retribuirea muncii		(118,586)	(94,009)
Plăți bănești privind cheltuieli generale și administrative		(110,079)	(62,724)
Profit din exploatare înainte de modificarea capitalului circulant		272,469	253,788
<i>(Creșterea) / reducerea activelor curente :</i>			
Conturi la Banca Națională		3,981	(257,295)
Conturi curente și depozite la bănci		(4,464)	(1)
Hârtii de valoare cu scadența mai mare de 90 de zile		126,654	260,718
Credite acordate clienților		(341,419)	(40,478)
Alte active		(115,634)	3,180
<i>Creșterea / (reducerea) datoriilor curente :</i>			
Datorii către bănci		3,867	(1,925)
Datorii către clienți		333,879	(679,308)
Alte datorii		(7,864)	34,397
Numerar net din / (utilizat în) exploatare		271,469	(426,924)
Impozitul pe profit plătit		(32,818)	(29,042)
Numerar net din / (utilizat în) activități de exploatare		238,651	(455,966)
Fluxuri de trezorerie din activități de investiții			
Achiziții de imobilizărilor corporale		(72,788)	(34,757)
Achiziții de imobilizărilor necorporale		(13,345)	(1,779)
Încasări din vânzarea imobilizărilor corporale		137	111
Achiziții de proprietăți investiționale		(40,863)	-
Achiziția altor investiții financiare		(100)	-
Încasări din vânzarea altor investiții financiare		-	2,081
Numerar net utilizat în activități de investiții		(126,959)	(34,344)
Fluxuri de trezorerie din activități de finanțare			
Plăți aferente creditelor și împrumuturilor		(10,966)	(148,145)
Încasări din credite și împrumuturi		3,470	136,937
Dividende plătite		(24)	(24)
Numerar net utilizat în activități de finanțare		(7,520)	(11,232)
Efectul variației cursului de schimb valutar		(9,742)	(5,197)
Creșterea/(reducerea) netă a numerarului și echivalentelor de numerar		94,430	(506,739)
Numerar și echivalente de numerar la începutul perioadei		617,403	1,124,142
Numerar și echivalente de numerar la finele perioadei	23	711,833	617,403

Notele anexate sunt parte integră a acestor situații financiare.

1. Informații generale despre Banca

Banca de Economii S.A. (în continuare – „Banca”) a fost constituită pe 18 septembrie 1996 ca succesoare a „Băncii de Economii a Moldovei”, înființată, la rândul ei, în 1992, în urma restructurării Băncii Republicane a Moldovei, din cadrul Băncii de Economii a URSS, în Banca Comercială de Stat „Banca de Economii a Moldovei”.

În prezent, Guvernul Republicii Moldova deține 56.13% din acțiunile ordinare ale Băncii. Restul acțiunilor sunt deținute de un număr mare de companii și persoane fizice. Acțiunile Băncii sunt cotate la Bursa Moldovei.

La 31 decembrie 2008, Banca dispunea de licență bancară seria A MMII nr.004454 din 26 iunie 2008, eliberată de Banca Națională a Moldovei, ce îi permite Băncii să se angajeze în următoarele tipuri de activități bancare: servicii bancare corporative și servicii bancare retail pentru persoane fizice și întreprinderi mici, micro și mijlocii. Activitatea corporativă a Băncii constă în atragerea depozitelor, gestionarea lichidităților, activitatea de creditare și finanțarea comerțului extern. Ea oferă serviciile și produsele bancare tradiționale asociate cu operațiunile valutare, incluzând ordine de plată, tranzacții documentare și emiterea acreditivelor și garanțiilor. Banca, de asemenea, oferă un șir de servicii bancare de retail pentru persoane fizice: conturi de economii, depozite la vedere și în termen, credite și transferuri de fonduri locale și internaționale.

Banca își desfășoară activitatea prin sediul central situat în Chișinău, cele 37 de filiale și 434 reprezentanțe (31 decembrie 2007: 37 filiale și 431 reprezentanțe) amplasate în Moldova.

Pe parcursul anului 2008 Banca a pierdut pachetul de control asupra Î.M.S.I.A. „Moldasig” SRL datorită emiterii unor noi acțiuni, achiziționate de către Linekers Investments Limited. Astfel cota de acțiuni a Băncii în societatea de asigurare s-a micșorat de la 51% la 10.2%.

Adresa juridică a Băncii este: MD 2012, mun. Chișinău, str. Columna, nr. 115.

Banca are 2,468 salariați la data de 31 decembrie 2008 (2007: 2,405 salariați).

Deoarece operațiunile Băncii nu sunt expuse la riscuri și rentabilități cu un grad semnificativ de diferențiere precum și datorită faptului că mediul legislativ, natura serviciilor, activitatea, tipologia clienților pentru serviciile și produsele oferite, cât și metodele folosite pentru furnizarea serviciilor sunt omogene pentru toate activitățile sale, Banca operează ca un segment unic de activitate.

2. Politici contabile

2.1 Bazele prezentării

Situațiile financiare distincte sunt pregătite în baza costului istoric cu excepția activelor financiare destinate pentru vânzare evaluate la valoare justă. Situațiile financiare sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), iar toate valorile sunt rotunjite până la mii cu excepția cazului când este prevăzut altfel.

Declarație de conformitate

Situațiile financiare distincte ale Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate. Banca întocmește aceste situații financiare distincte în baza cerințelor acționarilor și Executivului Băncii. Suplimentar la situații financiare întocmite conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, Banca întocmește și emite situații financiare consolidate incluzând conturile companiilor subsidiare până la momentul pierderii controlului.

2.2 Estimări și raționamente contabile semnificative

Pentru întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară conducerea Băncii trebuie să facă estimări și presupuneri care afectează valorile raportate în situațiile financiare și notele ce le însoțesc.

Principiul continuității activității

Conducerea Băncii se bazează pe ipoteza conform căreia Banca își va continua activitatea și resursele sale sunt suficiente pentru continuarea activității în viitorul apropiat. În plus, managementul nu conștientizează careva situații de incertitudine materială, care ar putea avea un impact semnificativ asupra capacității Băncii de a-și continua activitatea. Totuși, situațiile financiare continuă să fie întocmite respectând principiul continuității activității.

Pierderi din deprecierea creditelor și avansurilor

Banca își revizuieste creditele și avansurile problematice la fiecare dată de raportare pentru a estima dacă pierderea din depreciere ar trebui să fie reflectată în contul de profit și pierdere. În particular, conducerea evaluează valoarea și maturitatea fluxurilor viitoare de mijloace bănești atunci când determină nivelul provizionului cerut. Aceste estimări se bazează pe estimări ai mai multor factori, iar rezultatele actuale ar putea să difere, ceea ce ar duce la modificări ulterioare a provizionului pentru pierdere din depreciere.

Adițional la provizionul specific pentru creditele și avansurile individual semnificative, Banca mai face un provizion colectiv pentru depreciere pentru expuneri, care deși nu sunt individual identificate că ar necesita un provizion specific, conțin un grad de risc de creditare mai înalt decât cel existent la momentul acordării creditului. Aceasta ia în considerație așa factori ca riscul de țară, industria și învechirea tehnologică, cât și neajunsurile structurale sau deteriorarea fluxurilor de trezorerie.

Deprecierea valorii investițiilor în capital

Banca evaluează investițiile în capital ca depreciate atunci când există dovezi obiective ale deprecierei. Așa cum nu există o piață activă, nu se practică determinarea valorii juste a investițiilor în capital deținute de Bancă. Provizionul este estimat prin compararea cotei deținute de Bancă în activele nete ce se bazează pe rapoartele anuale auditate ale companiilor în care se investește, cu valoarea de bilanț a acestor investiții.

2. Politici contabile (continuare)

2.3 Modificările în politici contabile

Politicile contabile adoptate sunt consistente cu cele aferente anului precedent cu excepția adoptării de către Bancă a amendamentelor la Standardele Internaționale de Raportare Financiară și interpretările aferente IFRIC la 1 ianuarie 2008.

- Amendamentele la SIC 39 *Instrumente Financiare; Recunoașterea și Evaluarea și SIRF 7 Instrumente Financiare; Informații de Furnizat –Reclasificarea Activelor Financiare*
- IFRIC 11 *IFRS 2 - Tranzacțiile cu acțiunile grupului și cu acțiuni de trezorerie*
- IFRIC 12 – *Angajamente de cesiune de servicii*
- IFRIC 14 IAS 19 – *Plafonul unui beneficiu determinat al activului , cerințe minime de finanțare și Interacțiunea lor.*

Adoptarea standardelor și interpretărilor nu au avut un impact asupra performanțelor financiare sau poziției Băncii.

Amendamentele la SIC 39 și SIRF 7 nu au avut nici un impact asupra informațiilor de furnizat prezentate în situațiile financiare, deoarece Banca nu a reclasificat activele financiare din categoria celor deținute pentru vânzare.

IFRIC 11,12,14 nu sunt aplicabile operațiunilor bancare, ca rezultat nu au avut și nici nu au impact asupra poziției financiare sau performanței Băncii.

2.4 Politici contabile semnificative

a. Conversia valutei străine

Tranzacțiile în valuta sunt înregistrate la cursul de schimb de la data tranzacției. La data bilanțului, activele și datoriile monetare denumite în valuta sunt convertite folosind cursul de schimb de închidere.

Ratele de schimb la sfârșitul anului și ratele medii pe an au fost:

	2008		2007	
	USD	Euro	USD	Euro
Media perioadei	10.3895	15.2916	12.1362	16.5986
Finele anului	10.4002	14.7408	11.3192	16.6437

Diferențele de curs care provin din decontarea tranzacțiilor la cursuri diferite de cele de la data tranzacției, precum și diferențele de curs valutar nerealizate din active și datorii monetare în valuta străină nesoluționate sunt recunoscute în contul de profit și pierdere.

Activele și datoriile nemonetare înregistrate la costul istoric denumite în valută străină sunt convertite folosind cursul de schimb la data tranzacției inițiale.

b. Datorii către bănci

Acestea sunt prezentate la costul amortizat, minus provizioanele pentru depreciere.

c. Credite și avansuri emise de către Bancă

Creditele emise de către Bancă reprezintă credite la care fondurile sunt remise direct debitorului și sunt recunoscute în bilanț atunci când fondurile sunt puse la dispoziția debitorilor. Aceste credite sunt recunoscute inițial la valoarea justă a fondurilor acordate, și sunt ulterior evaluate la costul amortizat folosind metoda ratei efective a dobânzii.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

c. Credite și avansuri emise de către Bancă (continuare)

Banca prezintă informația referitoare la portofoliul de credite și provizionul pentru deprecierea creditelor în baza următoarei clasificări a clienților:

- persoane juridice
- persoane fizice.

d. Deprecierea creditelor

Dacă există o dovadă obiectivă că Banca nu va putea recupera toate sumele scadente (suma creditului și dobânda) conform termenilor contractuali inițiali ai creditului / creanțelor privind leasing-ul financiar, aceste credite sunt considerate depreciate. Valoarea pierderii din depreciere reprezintă diferența între valoarea de bilanț a creditului / creanțelor privind leasing-ul financiar și valoarea prezentă a fluxurilor de trezorerie viitoare actualizate la rata efectivă inițială a dobânzii sau este diferența între valoarea de bilanț a creditului / creanțelor privind leasing-ul financiar și valoarea justă a gajului, dacă împrumutul / creanțele privind leasing-ul financiar dispun de gaj și executarea acestuia este probabilă.

Deprecierea valorii și nerecuperabilitatea sunt evaluate și recunoscute separat pentru creditele și creanțele semnificative din punct de vedere individual, și la nivel de portofoliu pentru un grup de credite și creanțe similare ce nu sunt identificate individual ca fiind depreciate valoric. Dacă Banca determină că nu există nici o dovadă obiectivă de deteriorare a valorii unui activ financiar evaluat separat, semnificativ sau nu, ea include acest activ în grupa activelor financiare cu caracteristici similare ale riscului de credit, și estimează pentru acestea un provizion colectiv pentru deteriorarea valorii. Activele, care sunt estimate individual pentru depreciere a valorii și pentru care este sau continue a fi recunoscută pierderea din deprecierea valorii, nu sunt incluse în estimarea colectivă a deprecierei valorii.

Valoarea curentă a fluxurilor de numerar viitoare estimate este actualizată cu rata efectivă a dobânzii inițiale a activului financiar. Dacă creditul are o rată a dobânzii variabilă, rata discountului pentru estimarea pierderii din deprecierea valorii este rata curentă a dobânzii efective.

Valoarea de bilanț a unui activ este redusă la valoarea sa recuperabilă estimată prin recunoașterea în contul de profit și pierdere a provizionului pentru deprecierea creditului. Casarea este efectuată când creditul este considerat nerecuperabil, în întregime sau parțial. Casările sunt reduse din provizioanele stabilite anterior și în același timp reduc suma creditului. Recuperările de credite casate în perioadele anterioare sunt incluse în venituri prin intermediul mișcării în provizionul pentru deprecierea valorii.

Dacă valoarea deprecierei scade ulterior datorită unui eveniment survenit după casare, diminuarea provizionului se recunoaște prin creditarea provizionului pentru pierderile din credite.

În scopul evaluării colective a deprecierei, activele financiare sunt grupate în baza criteriilor interne ale Băncii de grupare a creditelor care țin cont de caracteristicile riscului de credit așa ca industria, tipul gajului, statutul anterior și alți factori relevanți. Fluxurile viitoare de numerar pentru un grup de active financiare care sunt evaluate colectiv pentru depreciere sunt estimate în baza experienței anterioare cu activele ce au caracteristici ale riscului de credit similare cu cele din grup. Metodologia și presupunerile folosite pentru estimarea fluxurilor viitoare de numerar sunt revizuite periodic pentru a reduce orice diferențe între pierderea estimată și pierderea reală.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

e. Credite renegociate

Când este posibil Banca încearcă să restructureze creditele, decât să ia în posesie gajul. Aceasta poate implica extinderea graficului de plată și renegocierea condițiilor de creditare. Odată ce au fost renegociate condițiile de creditare, creditul nu mai este considerat restant. Conducerea Băncii revizuieste în mod continuu creditele renegociate pentru a se asigura că toate cerințele sunt respectate și plățile ulterioare vor avea loc. Creditele continuă să fie obiectul unei evaluări individuale sau colective a deprecierei.

f. Active deținute pentru vânzare

Un activ financiar este clasificat ca deținut pentru vânzare dacă este achiziționat cu scopul principal de a fi vândut în termen scurt sau dacă face parte dintr-un portofoliu de instrumente financiare identificabile care sunt administrate împreună și pentru care există o tendință actuală de prelevare de beneficii pe termen scurt. Acestea sunt înregistrate în bilanțul contabil la valoarea justă, modificarea valorii juste din data comercializării și data cumpărării sunt recunoscute în contul de profit și pierdere drept "Alte venituri operaționale".

g. Investiții financiare

Investiții păstrate până la scadență

Investițiile păstrate până la scadență sunt active financiare cu achități fixe sau determinabile și cu scadențe fixe pentru care Conducerea Băncii are intenția pozitivă și abilitatea de a le păstra până la maturitate. După recunoașterea inițială, investițiile păstrate până la scadență sunt înregistrate la cost amortizat, folosind metoda ratei efective a dobânzii, minus provizionul pentru depreciere. Costul amortizat se calculează luând în considerație discountul sau prima la cumpărare și comisioanele care sunt parte integră a dobânzii efective. Amortizarea se include în "Venituri aferente dobânzilor și alte venituri" în contul de profit și pierdere. Pierderile cauzate de deprecierea acestor investiții sunt recunoscute în contul de profit și pierdere ca "Pierderi din deprecierea investițiilor financiare".

Active financiare disponibile pentru vânzare

Toate activele financiare ce nu sunt clasificate ca păstrate până la scadență sunt recunoscute ca disponibile pentru vânzare. Toate achizițiile și vânzările de investiții ce prevăd livrarea într-un interval de timp prevăzut de reglementări sau de practicile de piață sunt recunoscute la data decontării. Activele financiare disponibile pentru vânzare sunt recunoscute la cost (inclusiv costurile de tranzacții), așa cum valoarea justă nu poate fi determinată.

Investiții în subsidiari

Investițiile în subsidiari sunt recunoscute inițial la cost (inclusiv costul de tranzacții). După recunoașterea inițială ele sunt contabilizate la cost minus provizionul pentru depreciere.

h. Imobilizări corporale

Imobilizările corporale sunt înregistrate la valoarea costului minus uzura acumulată și pierderile din deprecierea valorii.

Cheltuielile de reparație și întreținere sunt incluse în cheltuieli operaționale în perioada apariției lor. Investițiile ulterioare aferente imobilizărilor corporale sunt recunoscute ca active doar atunci când investiția îmbunătățește condiția activului peste valoarea estimată inițial.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

h. Imobilizări corporale (continuare)

Acolo unde valoarea de bilanț a unui activ este mai mare decât valoarea recuperabilă estimată, activul este depreciat la valoarea recuperabilă. Câștigurile și pierderile din vânzarea imobilizărilor corporale sunt determinate prin referință la valoarea de bilanț și sunt înregistrate ca venituri sau cheltuieli.

Uzura este calculată prin metoda casării liniare pe toată durata de funcționare utilă estimată a activului conform tabelului următor:

Tipul activului	Ani
Clădiri	40-45
Bancomate	10
Echipamente și instalații	5-15
Calculatoare	3
Vehicule	5-8

i. Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale reprezintă cheltuielile de achiziție a programelor informatice și sunt amortizate prin metoda casării liniare în baza duratei de exploatare estimate care variază între 1 an și 20 ani.

Acolo unde valoarea de bilanț a unui activ este mai mare decât valoarea recuperabilă estimată, activul este depreciat la valoarea recuperabilă.

j. Împrumuturi

Împrumuturile sunt recunoscute inițial la cost, calculat ca valoarea încasărilor minus costurile de tranzacție aferente. Ulterior împrumuturile sunt evaluate la costul amortizat iar orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în contul de profit și pierdere pentru perioada trecută până la maturitate folosind metoda ratei efective a dobânzii.

k. Compensarea activelor și datoriilor financiare

Activele și datoriile financiare sunt compensate iar suma netă este raportată în bilanțul contabil atunci când exista o obligație legală cu privire la compensarea sumelor recunoscute și există intenția de realizare sau de compensare a acestora pe o bază netă sau de realizare a activului și de decontare a datoriei simultan.

l. Contracte de vânzare și re-procurare

Hârtiile de valoare vândute cu semnarea simultană a unui angajament de răscumpărare la o dată viitoare specificată (contracte repo) continuă să fie recunoscute în bilanț ca hârtii de valoare și să fie evaluate în conformitate cu politicile contabile respective. Datoria pentru sumele primite în cadrul acestor contracte este inclusă în datoria către bănci și alte instituții financiare. Diferența între prețul de vânzare și de re-achiziție este tratată drept cheltuielă cu dobânda folosind metoda ratei efective a dobânzii. Activele achiziționate printr-un angajament corespondent de a revinde la o dată viitoare specificată (contracte repo reluate) sunt înregistrate drept credite și avansuri acordate altor bănci sau clienți, după caz.

m. Contracte de garanție financiară

Contractele de garanție financiară sunt contracte care obligă emitentul să efectueze plăți specifice pentru a rambursa posesorului o pierdere pe care o suportă deoarece un debitor nu și-a achitat datoria la timp în conformitate cu stipulările instrumentului de datorie. Asemenea garanții financiare sunt oferite băncilor, instituțiilor financiare și altor entități din partea clienților pentru a asigura împrumuturi, overdraft-uri și alte facilități bancare.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

m. Contracte de garanție financiară (continuare)

Inițial garanțiile financiare sunt recunoscute în situațiile financiare la valoare justă la data la care garanția a fost emisă. Ulterior recunoașterii inițiale, datoriile Băncii sunt estimate ca cea mai mare valoare dintre valoarea inițială minus amortizarea calculată pentru recunoașterea în contul de profit și pierdere a comisionului încasat conform metodei liniare pe durata de viață a garanției, și cea mai bună estimare a cheltuielilor necesare pentru achitarea oricărei datorii apărute la data bilanțului. Determinarea acestor estimări se bazează atât pe experiența anterioară în tranzacții similare și pierderi precedente, cât și pe deciziile Conducerii Băncii. Orice majorare a datoriilor legate de aceste garanții se reflectă în contul de profit și pierdere în nota cheltuielilor operaționale.

n. Recunoașterea veniturilor și cheltuielilor

Veniturile și cheltuielile aferente dobânzilor sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pentru toate instrumentele purtătoare de dobândă, inclusiv pentru creditele clasificate ca ne-performante, pe baza principiului de specializare a exercițiului folosind metoda ratei efective a dobânzii. Veniturile din dobânzi includ cupoanele câștigate din hârtiile de valoare investiționale și deținute pentru vânzare cu venit fix precum și discounturile calculate, primele aferente hârtiilor de valoare de stat și alte instrumente similare.

Onorariile și costurile directe referitoare la originea creditelor sunt amânate și amortizate la venitul din dobânzi pe parcursul perioadei creditului utilizând metoda liniară, care se aproximează la metoda ratei efective a dobânzii.

Veniturile din comisioanele și spezele bancare pentru diverse servicii bancare sunt înregistrate ca venituri la momentul efectuării tranzacțiilor. Dividendele sunt recunoscute la momentul la care este stabilit dreptul acționarilor de a primi sumele respective.

o. Numerar și echivalente de numerar

În scopul întocmirii situației fluxurilor de trezorerie, numerarul și echivalentul de numerar cuprind numerarul din casierie, conturile curente și plasamentele pe termen scurt la alte bănci, hârtiile de valoare de stat și alte investiții pe termen scurt, cu lichiditate înaltă, cu o scadență mai mică de 90 de zile de la data achiziției.

p. Datorii și active contingente

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare, dar sunt prezentate în note, cu excepția cazurilor în care posibilitatea unei ieșiri de beneficii economice este îndepărtată.

Activele contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare, dar sunt dezvăluite când o intrare de beneficii este probabilă.

q. Provizioane

Banca recunoaște provizioanele atunci când are o obligație prezentă legală sau implicită de a transfera beneficiile economice ca rezultat a unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi făcută.

r. Costuri ale pensiilor și beneficiile angajaților

Banca efectuează contribuții către fondurile înființate în Republica Moldova pentru pensii, asistentă medicală și beneficii aferente șomajului calculate în baza de salarii ale tuturor angajaților Băncii. Banca nu participă la nici un alt plan cu beneficii definite sau de pensionare și nu are nici o obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

s. Active luate în posesie

Activele luate în posesie includ gajul aferent creditelor neperformante. Ele sunt inițial recunoscute la valoarea justă și ulterior sunt evaluate la valoarea minimală dintre valoarea contabilă și valoarea justă minus costurile de vânzare.

t. Părți afiliate

Părțile sunt considerate a fi afiliate dacă una din ele are capacitatea de a o controla sau de a o influența semnificativ pe cealaltă în luarea deciziilor financiare și operaționale.

Tranzacțiile între părți afiliate reprezintă un transfer de resurse sau obligații între părți afiliate indiferent dacă implică un preț sau nu.

u. Impozitare

Un provizion este constituit pentru toate obligațiile probabile de impozitare derivând din legislația națională în vigoare.

Diferențele între raportarea financiară conform SIRF și reglementările fiscale locale dau naștere la diferențe între valoarea de bilanț a anumitor active și datorii și baza lor fiscală. Impozitul amânat este calculat folosind metoda obligațiilor, pentru toate diferențele temporare care apar între baza fiscală a activelor și datoriilor și valoarea lor de bilanț folosită pentru raportarea financiară. Activele și datoriile privind impozitul amânat sunt calculate utilizând ratele de impozitare care se estimează că vor fi aplicate în anii în care activele sunt realizate sau datoriile sunt decontate, pe baza ratelor de impozitare care au fost aprobate sau aprobate substanțial la data bilanțului.

Activele privind impozitul amânat sunt recunoscute pentru toate diferențele temporare deductibile, activele și datoriile neutilizate privind impozitul pe venit în măsura în care există probabilitatea unui profit impozabil disponibil, din care să se utilizeze toate diferențele temporare deductibile pentru acoperirea activelor și datoriilor neutilizate privind impozitul pe venit.

v. Recunoașterea și anularea recunoașterii instrumentelor financiare

Banca recunoaște un activ financiar sau o datorie financiară în bilanțul contabil doar în cazul în care Banca devine parte a unui acord contractual cu privire la instrument. Toate tranzacțiile ordinare de vânzare și cumpărare a activelor financiare sunt recunoscute la data decontării, adică la dată când activul este livrat Băncii sau de către Bancă. Tranzacțiile ordinare de vânzare și cumpărare sunt procurări sau vânzări de active financiare care solicită livrarea activului pe parcursul perioadei stabilite de regulile sau convențiile pieții.

Recunoașterea unui activ financiar este anulată în cazurile când:

- Dreptul de primire a fluxului de numerar aferent activului a expirat;
- Banca menține dreptul de primire a fluxului de numerar aferent activului, dar și-a asumat obligația de a le achita pe deplin, fără tergiversări semnificative, unei părți terțe în cadrul unui acord de intermediere; sau
- Banca și-a transferat drepturile de a primi fluxul de numerar aferent activului și fie (a) a transferat substanțial toate riscurile și beneficiile activului, sau (b) nu a transferat și nu a menținut substanțial toate riscurile și beneficiile aferente activului, dar a transferat controlul asupra activului.

2. Politici contabile (continuare)

2.4 Politici contabile semnificative (continuare)

v. Recunoașterea și anularea recunoașterii instrumentelor financiare (continuare)

În cazul în care Banca nici nu transferă, nici nu păstrează marea majoritate a riscurilor și beneficiilor activului financiar activul este recunoscut proporțional cu continuarea implicării sale. Continuarea implicării entității ia forma garantării activului transferat, măsura în care entitatea continuă să se implice este valoarea mai mică între valoarea activului și valoarea maximă a contravalorii primite pe care entitatea ar putea fi nevoită să o achite.

Recunoașterea unei datorii financiare este anulată în cazul în care obligația aferentă acesteia este reziliată, anulată sau expirată.

w. Leasing operațional – Banca drept locatar

Leasingul unde locatorul păstrează în mod substanțial toate riscurile și beneficiile aferente proprietății bunului cumpărat în leasing este clasificat ca leasing operațional. Plățile de leasing în cazul unui leasing operațional sunt recunoscute ca o cheltuială în contul de profit și pierdere, liniar de-a lungul termenului de leasing.

x. Evenimente ulterioare datei bilanțului

Evenimentele ulterioare datei bilanțului sunt reflectate în situațiile financiare în caz că furnizează informații suplimentare despre situația Băncii la data bilanțului (evenimente ce necesită ajustări), sau indica faptul că ipoteza continuității exploatarii nu este adecvată. Evenimentele ulterioare ce nu necesită ajustări sunt prezentate în note, în cazul în care sunt semnificative.

2.5 Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare

Câteva noi standarde și interpretări ce au fost publicate sunt obligatorii pentru exercițiile financiare ale Băncii cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau pentru perioade ulterioare și pe care Banca nu le-a adoptat anterior acestei date:

SIRF 1 și SIC 27 Amendamente: Amendamente la standardele SIRF1 Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaționale de Raportare și SIC 27 Situații financiare consolidate și individuale Costul investiției în Subsidiara, Entitate de control comun sau Asociat (intra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009).

Amendamentele la SIRF 1 permite entităților să determine costul investiției în subsidiară, entitate de control comun sau asociați în rapoartele financiare SIRF în conformitate cu SIC 27 sau utilizând costul presupus. Amendamentul la SIC 27 solicita ca toate dividendele de la subsidiara, entitate de control comun sau asociați să fie recunoscute în raportul privind rezultatele financiare într-un rând separat. Amendamentul la SIC 27 va fi aplicat prospectiv. Banca nu consideră că aplicarea acestui Standard va afecta situațiile financiare ale Băncii.

SIRF 2: Amendamentul la SIRF 2 Plata pe bază de acțiuni – Condiții pentru intrarea în drepturi și anulări (intră în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009).

Amendamentul clarifică două aspecte: definirea “condițiilor pentru intrarea în drepturi”, și introducerea noțiunii de “condiții pentru neintrarea în drepturi” pentru alte condiții decât cele de prestare și efectuare de servicii și performanță. De asemenea amendamentul clarifica faptul ca același tratament contabil se aplica premiilor anulate fie de entitate fie de contrapartida. Banca estimează ca aceasta Interpretare nu va avea nici un impact asupra situațiilor financiare.

2. Politici contabile (continuare)

2.5 Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

SIRF 3: Revizuirea SIRF 3 Combinări de întreprinderi și SIC 27 Situații financiare consolidate și individuale (întra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 iulie 2009).

SIRF 3 introduce o serie de modificări în tratamentul contabil al combinațiilor de întreprinderi care vor impacta fondul de comerț recunoscut, rezultatul reportat în perioada în care s-a realizat o achiziție și viitoarele rezultate reportate. Aceste modificări se referă la recunoașterea ca cheltuieli a costurilor directe privind achiziția și recunoașterea modificărilor ulterioare de valoare justa a considerației în contul de profit și pierdere (decât prin ajustarea fondului de comerț). SIC 27 (revizuit) cere ca o modificare în procentul de interes într-o filială să fie contabilizată ca o tranzacție de capitaluri. Prin urmare, o asemenea modificare nu va afecta fondul de comerț și nici contul de profit și pierdere. De asemenea, aceste standarde revizuite schimbă modul de contabilizare a pierderilor realizate de filiale, precum și pierderea controlului într-o filială. Modificările aduse de SIRF 3 și SIC 27 (revizuite) trebuie aplicate prospectiv și vor afecta achizițiile și tranzacțiile cu interes minoritar din perioadele următoare. Aplicarea acestor modificări nu vor avea impact asupra situațiilor financiare ale Băncii.

SIRF 8: Segmente Operaționale (în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară).

Standardul se va aplica entităților ale căror datorii sau instrumente de capitaluri proprii sunt tranzacționate pe o piață publică sau care își clasează sau urmează să-și claseze situațiile financiare la o organizație de reglementare în scopul emiterii oricărei categorii de instrumente pe o piață publică. SIRF 8 solicită ca o entitate să raporteze informații financiare și descriptive despre segmentele sale operaționale și specifică modalitatea în care o entitate ar trebui să raporteze informația. Banca va efectua modificările necesare pentru prezentarea situațiilor financiare din 2009.

SIC 1: Amendamente la SIC 1, Prezentarea situațiilor financiare (întra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009)

SIC 1 a fost revizuit pentru a îmbunătăți calitatea informațiilor prezentate în situațiile financiare. Una dintre cele mai importante modificări este aceea că situația modificărilor în capitalurile proprii va include doar tranzacțiile cu deținătorii de capitaluri proprii. De asemenea Standardul introduce cerința raportării în detalii a venitului, care combina toate veniturile și cheltuielile recunoscute în contul de profit și pierdere, împreună cu alte venituri complexe sau detaliate. O altă modificare a standardului este aceea de a prezenta retratarea sau aplicarea retroactivă a noilor politici contabile, începând cu soldurile inițiale ale primelor situații financiare comparative prezentate în perioada de raportare (o a treia coloană va fi introdusă în bilanț). Banca va efectua modificările necesare pentru prezentarea situațiilor financiare în 2009.

SIC 23R: Amendamente la SIC 23 Costurile îndatorării (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară).

Modificarea de baza din IAS 23 este înlăturarea opțiunii de recunoaștere imediată la cheltuieli a costurilor de împrumut ce se referă la activele ce necesită o perioadă substanțială de timp pentru a fi utilizate sau comercializate. Orice entitate este obligată să capitalizeze aceste costuri de împrumut în costul activelor. Standardul revizuit se aplică perioadelor viitoare aferente costurilor de împrumut ale activelor calificate pentru care capitalizarea va începe la sau după 1 ianuarie 2009.

2. Politici contabile (continuare)

2.5 Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

SIC 32: Amendamente la SIC 32 și SIC 1 Instrumente financiare care pot fi lichidate înainte de scadenta (în vigoare pentru perioadele anuale cu începere de la 1 ianuarie 2009 sau de la o dată anterioară).

Amendamentul la SIC 32 cere ca anumite instrumente financiare care pot fi lichidate înainte de scadenta și obligațiile ce rezulta din lichidare să fie recunoscute în conturi de capitaluri dacă anumite condiții sunt îndeplinite. Amendamentul la SIC 1 solicita prezentarea anumitor informații referitoare la instrumentele financiare care pot fi lichidate înainte de scadenta recunoscute în conturi de capitaluri. Banca nu consideră că aplicarea acestui Standard va afecta semnificativ situațiile financiare ale Băncii.

IAS 39: Instrumente financiare: Recunoaștere și Evaluare – Elemente eligibile de hedging (aplicabil pentru anul financiar începând cu 1 iulie 2009)

Amendamentul se referă la riscul elementelor suspuse hedgingului, și desemnarea inflației ca risc de hedging sau pondere într-o anumită situație. Modificările la acest standard menționează faptul că entitatea este în drept să atribuie o parte a modificării survenite în valoare justă sau caracterul variabil al fluxului de numerar aferent instrumentului financiar ca element de hedging. Banca a concluzionat că aceste amendamente nu vor avea impact asupra poziției și performanței financiare a Băncii, întrucât Banca nu a intrat în asemenea cazuri de hedging.

Modificări anuale în SIRF 2008: În mai 2008 IASB a publicat prima culegere cu amendamente a standardelor, cu scopul eliminării neconcordanțelor și clarificării formulărilor. Sunt publicate note tranziționale aferente standardelor (întra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009).

Modificări anuale în SIRF 2009: În aprilie 2009 IASB a publicat cea de-a doua culegere cu amendamente a standardelor, cu scopul eliminării neconcordanțelor și clarificării formulărilor. Sunt publicate note tranziționale aferente standardelor (întra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2010).

Modificările la SIC 39 și IFRIC 9: Reevaluarea instrumentelor derivative incorporate (intră în vigoare pentru exercițiile financiare încheiate la sau după 30 iulie 2009).

Această modificare tratează reevaluarea în cazul în care se separă derivatele incorporate a instrumentelor financiare, care au fost reclasificate din categoria deținute pentru comercializare. Banca nu a reclasificat nici un instrument financiar și ca rezultat, modificările nu vor avea nici un efect asupra poziției financiare sau de performanță a Băncii.

Modificările la SIRF 7: Prezentarea valorii juste (întra în vigoare pentru exercițiile financiar care încep la sau după 1 ianuarie 2009).

Amendamentele sunt intenționate pentru a îmbunătăți dezvăluirea valorii juste și a riscului de lichiditate. Banca va face schimbările necesare la prezentarea rapoartelor financiare în 2009.

IFRIC 13 – Programe de loialitate pentru clienți (întra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 iulie 2008).

Această interpretare solicită ca creditele acordate în cadrul programelor de loialitate a clienților să fie înregistrate ca elemente separate ale tranzacțiilor de vânzare în cadrul cărora acestea sunt eliberate și în consecință aceste sume a valorii juste să fie alocate rambursării creditelor și sumele amânate să fie repartizate de-a lungul perioadei când creditele sânt acumulate. Banca consideră că această interpretare nu va avea impact asupra situațiilor financiare întrucât o schemă asemănătoare nu există.

2. Politici contabile (continuare)

2.5 Standarde și interpretări emise dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

IFRIC 15 - Acorduri pentru construirea imobilelor (intra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 ianuarie 2009).

Această interpretare stă la baza contabilizării venitului și cheltuielilor corespunzătoare înregistrate de către entitatea implicată nemijlocit în domeniul construcției imobilului sau de către un sub-contractant. Acordurile prevăzute de această interpretare sunt numite acorduri pentru construirea imobilelor. Adicional la aceste acorduri, pot fi incluse și acordurile care se referă la distribuirea de bunuri și servicii. Banca consideră că această abordare nu va avea impact asupra situațiilor financiare.

IFRIC 16 - Acoperirea riscurilor (hedging) investițiilor nete în operațiuni din străinătate (intra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 octombrie 2008).

Această interpretare se aplică de către entitatea care își acoperă riscul valutar care provine din investiții nete în operațiuni din străinătate și intenționează să contabilizeze operațiile de hedging în conformitate cu SIC 39. Banca consideră că această abordare nu va avea impact asupra situațiilor financiare, întrucât în prezent nu au fost efectuate investiții nete în operațiuni din străinătate.

IFRIC 17 - Distribuirea activelor nemonetare proprietarilor (intra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 iulie 2009).

Această interpretare se aplică în cazul următoarelor categorii de transfer nemutual a activelor de o entitate către posesorul acesteia: (a) transferul de active nemonetare (ex.: mijloace fixe, terenuri, întreprinderi definite conform SIFR 3, cote de participare în capitalul altei entități sau grupe de active sau pasive definite conform SIFR 5) și (b) distribuția care oferă posesorului de a obține active monetare sau nemonetare. Banca consideră că această abordare nu va avea impact asupra situațiilor financiare.

IFRIC 18 - Transferul activelor de la clienți (intra în vigoare pentru exercițiile financiare care încep la sau după 1 iulie 2009).

Această interpretare stă la baza operațiunilor de contabilizare a transferului elementelor de mijloace fixe, teren și alte elemente asemănătoare de către o entitate de la clienții săi. Acordurile prevăzute de această interpretare sunt definite ca acorduri prin care o entitate primește de la clienții săi elemente de mijloace fixe, teren și alte elemente asemănătoare pe care entitatea urmează să le utilizeze fie prin includerea clientului la o rețea, fie prin oferirea clientului accesul continuu la bunuri sau servicii, fie la ambele. Banca consideră că această interpretare nu va avea impact asupra situațiilor financiare.

3. Informație aferentă segmentelor

(i) *Segmente geografice*

Tabelul de mai jos prezintă cele mai mari expuneri ale Băncii la riscul de credit, la valoarea lor contabilă împărțite pe regiuni geografice la 31 decembrie 2008. În acest tabel, Banca a alocat expunerile pe regiuni în conformitate cu țara de domiciliu a partenerilor săi.

Concentrarea geografică a activelor și datoriilor Băncii este prezentată mai jos:

	2008		2007	
	Total active MDL'000	Total datorii MDL'000	Total active MDL'000	Total datorii MDL'000
Moldova	3,498,697	2,702,857	2,891,751	2,391,343
Germania	13,008	-	74,875	-
Marea Britanie	7,457	-	-	-
Rusia	2,690	-	19,998	-
SUA	1,044	-	63,678	-
Austria	612	-	-	-
România	126	-	-	-
Belorusia	249	-	-	-
Belgia	189	-	-	-
Alte țări	87	7,016	7,088	6,652
	3,524,159	2,709,873	3,057,390	2,397,995

(ii) *Segmente de afaceri*

Banca își desfășoară operațiunile într-un singur segment de afaceri, cel al operațiunilor financiar – bancare și activitățile sale sunt concentrate exclusiv în Republica Moldova.

4. Numerar

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Numerar	412,639	329,540
Cecuri de călătorie	348	537
Altele	41	38
	413,028	330,115

5. Conturi la Banca Națională

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Cont curent	237,856	285,996
Rezerve obligatorii VLC	193,140	148,981
Overnight	-	50,000
	430,996	484,977

Cont curent și rezervele obligatorii

În scopul asigurării lichidității Banca Națională a Moldovei (BNM) cere băncilor comerciale să mențină o rezerva calculată ca un anumit procent din fondurile medii atrase pe parcursul ultimelor 15 zile în conturile de depozit și alte pasive similare. Conform deciziei Nr 85 a Consiliului Administrativ a BNM datată din 15 aprilie 2004, metoda de calcul și menținere a rezervelor obligatorii sa modificat. Fondurile atrase în valuta națională (MDL) și în moneda neconvertibilă sunt rezervate în MDL. Fondurile atrase în valuta străină sunt rezervate în dolari SUA (USD) de la mijloacele atrase în USD și în alte valute liber convertibile și în EURO (EUR) – de la mijloacele atrase în EUR. La data de 31 decembrie 2008 rata de calcul al volumului de rezerva minim în toate monedele a fost 17.5% în urma deciziei Consiliului de Administrare al BNM nr. 253 din 18 decembrie 2008 (31 decembrie 2007: 15%).

Banca își menține rezervele sale obligatorii într-un cont curent deschis la BNM în valoare de 17.5% din fondurile atrase în Lei Moldovenești și valută neconvertibilă, 17.5% din fondurile denominate în USD și EUR sunt păstrate într-un cont de rezervă obligatorie special la BNM.

Dobânda oferită de către BNM pentru fondurile conturilor rezervelor obligatorii pe parcursul anului 2008 a variat între 0.39% și 0.82% pe an la rezervele în valută străină (2007: 0.4% - 0.77% anual) și 2% la rezervele în MDL (2007: 2% anual). Rezervele obligatorii în USD și EUR sunt deținute în conturile Nostro ale BNM la băncile corespondente din țările OCDE. Rezervele obligatorii deținute la contul curent în Banca Națională pot fi folosite de către Bancă în operațiunile sale zilnice.

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA RAPOARTELE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

6. Conturi curente și depozite la bănci

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Depozite plasate în bănci (garanții la termen)	1,922	2,043
Plasamente overnight	93,720	138,565
Conturi curente în băncile din țările membre OCDE	22,367	20,962
Conturi curente în băncile din țările ce nu sunt membre OCDE	3,097	20,799
Conturi curente în băncile locale	21,043	4,264
	142,149	186,633

Plasările overnight includ mijloacele bănești plasate overnight în Bank of New York Mellon (New York) în valoare de USD'000 5,398 la o rată a dobânzii de 0.025%, în Citibank (New York) în valoare de USD'000 70 la o rată a dobânzii de 0.01% și în Commerzbank (Frankfurt) EUR'000 2,500 la o rată a dobânzii de 1.6% (2007: Commerzbank (Frankfurt) EUR'000 2,500 la o rată a dobânzii de 3.5%, EUR'000 1,056 la o rată a dobânzii de 3.5% și USD'000 1,000 la o rată a dobânzii de 4.3%, Bank of New York (New York) USD'000 2,823.6 la o rată a dobânzii de 2.25% și în Citibank (New York) în valoare de USD'000 324 la o rată a dobânzii de 2.86%).

Plasamentele la bănci includ depozitele restricționate în sumă de MDL '000 1,922 (2007: MDL'000 2,043) ce reprezintă plasamente la HSBC London în baza transferurilor de fonduri prin intermediul sistemului MasterCard.

7. Activele deținute pentru vânzare

La 31 decembrie 2008 valorile mobiliare disponibile pentru tranzacții și vânzare includ valorile mobiliare de stat emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu o rată a dobânzii de 21.56% (31 decembrie 2007: 11% și 12%)

8. Credite și avansuri acordate băncilor

	Rata dobânzii	2008	Rata dobânzii	2007
	%	MDL'000	%	MDL'000
BC BCR Chișinău SA	-	-	16%	10,000
		-		10,000

9. Credite și avansuri acordate clienților, net

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Clienți corporativi	1,686,466	1,380,698
Persoane fizice	306,080	267,261
Credite, brut	1,992,546	1,647,959
Minus: Reduceri pentru pierdere a valorii	(115,637)	(41,350)
	1,876,909	1,606,609

În soldul creditelor și avansurilor acordate clienților sunt incluse creditele acordate persoanelor afiliate în sumă de MDL'000 24,300 (2007: MDL'000 38,292). (Referință Nota 36)

Analiza portofoliului de credite pe sectoare industriale este prezentată mai jos:

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Industrie și comerț	787,562	741,834
Agricultura și industria alimentară	199,673	181,466
Construcție	231,221	144,082
Imobil	139,409	140,081
Sector energetic	144,175	61,338
Consum	189,393	132,357
Guvern	32,802	45,531
Transport și construcții de drumuri	104,160	127,347
Activitățile financiare / bănci	5,029	5,839
Altele	159,122	68,084
	1,992,546	1,647,959

Rata dobânzii la creditele și avansurile acordate clienților variază între 11.8% și 28.8% pe an pentru credite și avansuri în lei moldovenești (rata medie a dobânzii cotate pe piață conform BNM în cursul anului 2008 a fost de 22.48% (2007: 18.85%)), iar pentru creditele și avansurile în valută străină rata dobânzii variază între 11.5% și 15% (rata medie a dobânzii cotate pe piață conform BNM în cursul anului 2008 a fost de 14.56% (2007: 10.88%)).

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

9. Credite și avansuri acordate clienților, net (continuare)

Mișcarea în provizionul pentru deprecierea creditelor în 2008 și 2007 este prezentată mai jos:

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie	41,350	44,110
Casări	(1,481)	(3,020)
Recuperări	1,775	822
Cheltuieli / (economii)	73,993	(562)
Sold la 31 decembrie	115,637	41,350

Creditele și avansurile sunt prezentate sumar mai jos:

	2008			2007		
	Corporativi	Persoane fizice	Total	Corporativi	Persoane fizice	Total
	MDL'000					
Nerestante și nedepreciate	1,413,071	302,012	1,715,083	1,207,236	264,017	1,471,253
Restante dar nedepreciate	217,947	4,068	222,015	173,462	3,244	176,706
Depreciate individual	55,448	-	55,448	-	-	-
Total	1,686,466	306,080	1,992,546	1,380,698	267,261	1,647,959

(i) Împrumuturile și avansurile nerestante și nedepreciate

Calitatea portofoliului de împrumuturi și avansuri nerestante și nedepreciate poate fi evaluat prin referință la sistemul intern de evaluare al Băncii.

2008	Standarde	Supravegheate	Substandarde	Dubioase	Compromise	Total
	MDL'000					
Corporativi	1,084,908	232,638	95,525	-	-	1,413,071
Persoane fizice	302,012	-	-	-	-	302,012
Total	1,386,920	232,638	95,525	-	-	1,715,083
2007	Standarde	Supravegheate	Substandarde	Dubioase	Compromise	Total
	MDL'000					
Corporativi	893,106	295,467	18,663	-	-	1,207,236
Persoane fizice	264,017	-	-	-	-	264,017
Total	1,157,123	295,467	18,663	-	-	1,471,253

9. Credite și avansuri acordate clienților, net (continuare)

(i) Împrumuturile și avansurile nerestante și nedepreciate (continuare)

O descriere succintă a categoriilor interne de evaluare utilizate de către Bancă este prezentată mai jos:

Standarde – sunt credite nerestante, pentru care toate condițiile contractuale sunt totalmente îndeplinite și nu sunt motive ce ar indica că Banca în prezent sau în viitor ar putea suferi pierderi.

Supravegheate – credite ce prezintă probleme potențiale datorită situației financiare a contra-agentului sau acoperirea cu gaj necesită atenție din partea conducerii Băncii.

Substandarde – credite cu un risc mai mare de pierderi din cauza situației financiare nefavorabile sau din cauza înrăutățirii acesteia, acoperirea cu gaj insuficientă sau care se înrăutățește, alți factori nefavorabili, ce pot provoca pierderi dacă nu sunt soluționați.

Dubioase – credite problematice ce reduc probabilitatea onorării obligațiilor curente și viitoare aferente creditului, ce este cauzată de circumstanțele și condițiile actuale.

Compromise – credite ce nu pot fi rambursate, de asemenea nu există posibilitatea de a executa decizia instanței de judecată de a rambursa creditul, din cauza absenței activelor ce pot fi valorificate pentru a obține suma creditului, sau astfel de active sunt nelichide.

(ii) Împrumuturile și avansurile restante dar nedepreciate

Împrumuturile și avansurile cu o restanță mai mică de 90 de zile nu sunt considerate depreciate, doar dacă există altă informație ce ar indica contrariul. Volumul brut al împrumuturilor și avansurilor restante dar nedepreciate după tipul clienților este prezentat mai jos:

	2008			Total MDL'000
	Până la 30 zile	De la 31 la 60 zile	De la 61 la 90 zile	
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	
Corporativi	127,331	41,318	49,298	217,947
Persoane fizice	-	3,616	452	4,068
Total	127,331	44,934	49,750	222,015

	2007			Total MDL'000
	Până la 30 zile	De la 31 la 60 zile	De la 61 la 90 zile	
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	
Corporativi	109,310	6,480	57,672	173,462
Persoane fizice	-	2,209	1,035	3,244
Total	109,310	8,689	58,707	176,706

La 31 decembrie 2008 valoarea justă a gajului aferent creditelor restante a fost în sumă de MDL'000 432,683 (2007: MDL'000 244,598). Gajul este alcătuit din imobil și alte bunuri, și depozite bancare.

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

9. Credite și avansuri acordate clienților, net (continuare)

(iii) Împrumuturi și avansuri depreciate individual

La 31 decembrie 2008 Banca deținea împrumuturi și avansuri depreciate individual în sumă de MDL'000 55,448 (2007: 0). Valoarea justă a gajului pe care Banca îl deține, aferent creditelor depreciate individual la 31 decembrie 2008, este de MDL'000 26,878 (2007: 0). Gajul constă preponderent din imobil și alte proprietăți, cât și creanțe cedate.

La 31 decembrie 2008 dobânda calculată pentru credite individual depreciate este zero.

Tabelul de mai jos prezintă valoarea creditelor renegotiate deținute de Bancă:

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Corporativi	133,379	125,471
Persoane fizice	7	49
	133,386	125,520

10. Investiții financiare

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Investiții păstrate până la scadență	283,081	242,218
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	1,839
Investiții în subsidiari (51%)	-	6,120
	291,140	250,177

10. Investiții financiare (continuare)

Mișcarea în portofoliul de investiții financiare a Băncii este prezentată mai jos:

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Investiții păstrate până la scadență		
Sold la 1 ianuarie	242,218	910,835
Intrări	240,276	436,660
Ieșiri	(191,977)	(1,103,285)
Ajustarea ratei dobânzii efective	(7,436)	(1,992)
Sold la 31 decembrie	283,081	242,218
Active financiare disponibile pentru vânzare		
Sold la 1 ianuarie	1,839	546
Intrări	6,220	1,297
Ieșiri	-	(4)
Sold la 31 decembrie	8,059	1,839
Investiții în subsidiar		
Sold la 1 ianuarie	6,120	6,120
Capital acționar emis adițional	(6,120)	-
Sold la 31 decembrie	-	6,120
	291,140	250,177

Investiții păstrate până la scadență:

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Obligațiuni de stat	46,270	69,589
Valori mobiliare emise de BNM	134,285	-
Hârtii de valoare de stat	102,526	172,629
	283,081	242,218

Valorile mobiliare emise de BNM la 31 decembrie 2008 reprezintă certificate în MDL pe termen scurt până la o lună cu o rată apropiată de rata de bază de 13.97%.

Obligațiunile de stat la data de 31 decembrie 2008 reprezintă titluri de trezorerie în MDL cu maturitatea de 730-731 zile emise de Ministerul de Finanțe al Republicii Moldova cu dobânda între 18.29% și 22.90% anual (2007: de la 12.7% la 17.13%).

Valorile mobiliare de stat reprezintă titluri de trezorerie în MDL cu scadența între 91 și 364 zile, emise de Guvernul Republicii Moldova cu dobânda între 13.97% și 22.20% (2007: de la 10.45% la 17.15%)

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

10. Investiții financiare (continuare)

Active financiare disponibile pentru vânzare:

La 31 decembrie 2008 și 31 decembrie 2007 activele financiare disponibile pentru vânzare includ:

	Domeniul de activitate	Cota 2008, %	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Bursa de Valori a Moldovei	Investiții financiare	2.56	7	7
SRL Garantinvest	Asigurări	9.92	440	440
ASPA SA	Prelucrarea metalului	7.30	824	824
Î.M.S.I.A „Moldasig” SRL	Asigurări	10.20	6,120	-
Depozitarul Național	Hârtii de valoare	3.13	6	6
Magistrala SA	Construcția drumurilor	2.27	473	473
Autobank SA, Moscova	Bancă	0.01	49	49
Moldmedia Card SRL	Procesarea tranzacțiilor	0.44	40	40
S.R.L. ”Biroul de credit”	Prelucrarea datelor	9.51	100	-
			8,059	1,839

Toate activele financiare disponibile pentru vânzare sunt recunoscute la valoarea costului deoarece nu există o piață activă unde ar putea fi determinată valoarea justă într-un mod sigur. Ulterior, Banca determină la finele fiecărui an financiar dacă există evidențe obiective că activul financiar este depreciat. La finele anului nu sunt dovezi interne sau externe că activele sunt depreciate.

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

11. Imobilizări corporale

	Terenuri și	Mobilier și	Autovehicule	îmbunătățiri ale	Active în curs de	Total
	clădiri	echipamente		activelor	execuție	
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Cost						
Sold la 1 ianuarie 2008	84,520	98,577	12,095	976	24,301	220,469
Intrări	5,002	3,735	101	3,908	65,148	77,894
Transferuri	42,046	21,642	3,041	20	(66,749)	-
Ieșiri	(27)	(2,718)	(666)	(31)	(4,861)	(8,303)
Sold la 31 decembrie 2008	131,541	121,236	14,571	4,873	17,839	290,060
Uzura acumulată						
Sold la 1 ianuarie 2008	12,844	52,098	7,174	729	-	72,845
Cheltuială pe perioadă	2,373	13,772	1,449	70	-	17,664
Ieșiri	-	(2,553)	(634)	(10)	-	(3,197)
Sold la 31 decembrie 2008	15,217	63,317	7,989	789	-	87,312
Valoare neta de bilanț						
La 31 decembrie 2008	116,324	57,919	6,582	4,084	17,839	202,748
La 31 decembrie 2007	71,676	46,479	4,921	247	24,301	147,624

La 31 decembrie 2008 costul imobilizărilor corporale complet depreciate și-a păstrat valoarea de MDL'000 36,725 (31 decembrie 2007 MDL'000 26,323).

NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

11. Imobilizări corporale (continuare)

	Terenuri și clădiri	Mobilier și echipamente	Autovehicule	Îmbunătățiri aduse activelor închiriate	Active în curs de execuție	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Cost						
Sold la 1 ianuarie 2007	81,870	84,492	12,048	1,232	7,872	187,514
Intrări	2,139	2,238	6	16	30,475	34,874
Transferuri	632	13,026	379	-	(14,037)	-
Leșuri	(121)	(1,179)	(338)	(272)	(9)	(1,919)
Sold la 31 decembrie 2007	84,520	98,577	12,095	976	24,301	220,469
Uzura acumulată						
Sold la 1 ianuarie 2007	10,862	40,302	6,093	926	-	58,183
Cheltuială anuală	2,058	12,910	1,413	27	-	16,408
Leșuri	(76)	(1,114)	(332)	(224)	-	(1,746)
Sold la 31 decembrie 2007	12,844	52,098	7,174	729	-	72,845
Valoarea neta de bilanț						
La 31 decembrie 2007	71,676	46,479	4,921	247	24,301	147,624
La 31 decembrie 2006	71,008	44,190	5,955	306	7,872	129,331

12. Imobilizări necorporale

Cost	Programe informaticice	Programe informaticice în curs de execuție	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2008	15,675	17	15,692
Intrări	9,946	3,222	13,168
Ieșiri	(4,223)	-	(4,223)
Sold la 31 decembrie 2008	21,398	3,239	24,637
Amortizare acumulata			
Sold la 1 ianuarie 2008	10,731	-	10,731
Cheltuială pe perioadă	1,519	-	1,519
Ieșiri	(4,223)	-	(4,223)
Sold la 31 decembrie 2008	8,027	-	8,027
Valoare neta de bilanț			
La 31 decembrie 2008	13,371	3,239	16,610
La 31 decembrie 2007	4,944	17	4,961

Cost	Programe informaticice	Programe informaticice în curs de execuție	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Sold la 1 ianuarie 2007	13,993	17	14,010
Intrări	2,249	-	2,249
Ieșiri	(567)	-	(567)
Sold la 31 decembrie 2007	15,675	17	15,692
Amortizare acumulata			
Sold la 1 ianuarie 2007	9,954	-	9,954
Cheltuială anuală	874	-	874
Ieșiri	(97)	-	(97)
Sold la 31 decembrie 2007	10,731	-	10,731
Valoare neta de bilanț			
La 31 decembrie 2007	4,944	17	4,961
La 31 decembrie 2006	4,039	17	4,056

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

13. Alte active

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Creanțe din operațiuni cu Western Union	6,849	1,293
Stocuri și alte materiale	4,625	4,456
Conturi de tranzit și de suspendate	4,832	5,239
Active preluate în posesie	76,282	4,152
Creante aferente bugetului	20	2,676
Debitori privind investițiile capitale	6,791	7,697
Cheltuieli anticipate	38,509	6,772
Alte venituri operaționale calculate nepurtătoare de dobândă	5,221	456
Cheltuieli calculate neaferente dobânzilor	5,991	-
Altele	5,748	5,645
	154,868	38,386
Minus: Reduceri pentru pierdere a valorii	(4,618)	(3,770)
	150,250	34,616

Pe parcursul anului 2008 activele preluate în posesia Băncii și altă avere imobilă pentru creditele nerambursate la timp:

Parte	Tip avere	2008	2007
		MDL'000	MDL'000
SA Fabrica de fermentare a tutunului	Imobil si alte bunuri	2,930	2,830
IM Acorex Wine Holding SA	Imobil si alte bunuri	62,138	-
SRL Serulung	imobil	85	-
SA Margaritar	Imobil si alte bunuri	10,740	-
CP Agrocazaiac	imobil	-	717
Persoane fizice	imobil	21	296
Alele		368	309
		76,282	4,152

Cheltuielile anticipate reprezintă plata pentru arendă în mărime de MDL'000 35,996. Această sumă include cheltuieli pentru arendă acumulată pentru următorii trei ani în sumă de MDL'000 22,885 în baza contractului nr. 147 din 29 octombrie 2008, plata a fost efectuată unei persoane fizice.

14. Datorii către bănci

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Împrumuturi și depozite de la alte bănci</i>		
Conturile Loro	378	6,707
Depozite pe termen scurt	20,800	10,595
	21,178	17,302

La 31 decembrie 2008 depozitele pe termen scurt cuprind un depozit atras de la BCR Chișinău SA în valoare de USD'000 2,000 cu o rată a dobânzii de 10% și cu scadența în iulie 2009 (2007: EUR'000 636 cu o rată a dobânzii de 2.9% și cu scadența în februarie 2008).

15. Alte împrumuturi

	Rata dobânzii, %	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Împrumuturi și depozite de la alte bănci</i>			
Czech Export Bank		-	6,691
Commerzbank SA		-	2,830
		-	9,521
<i>Împrumuturi de la alte instituții financiare internaționale</i>			
IFAD	9.8%-11.7%	4,466	4,927
RISP	11.2%	2,570	-
		7,036	4,927
		7,036	14,448

Tabelul de mai jos prezintă creditele de la Ministerul Finanțelor primite prin Directoratul Liniei de Credit (DLC) pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (resurse Banca Mondială, RISP), Unitatea Consolidată de Implementare a Proiectelor FIDA (UCIP-IFAD) pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (resursele FIDA).

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

15. Alte împrumuturi (continuare)

Creditor	Scadența finală	Valuta originală	Suma contractului în valuta originală ('000)	Rata dobânzii	Suma (MDL'000)
DLC, AIÎ nr. BEM-08/05; 04.03.2005	04.03.2010	MDL	580	11.7	271
DLC, AIÎ nr. BEM-12/05; 31.10.2005	31.10.2015	MDL	750	11.7	767
TOTAL contr. 50-OL din 30.12.2002			1,330		1,038
DLC, AIÎ nr. 19 din 30.03.2007	15.05.2014	MDL	1,250	11.3	1,279
DLC, AIÎ nr. 48 din 01.08.2007	15.11.2022	MDL	1,200	11.3	1,228
DLC, AIÎ nr. 154/08 din 16.12.2008	15.11.2013	MDL	300	9.8	307
DLC, AIÎ nr. 153/08 din 16.12.2008	15.11.2011	MDL	300	9.8	307
DLC, AIÎ nr. 160/08 din 16.12.2008	15.11.2013	MDL	300	9.8	307
TOTAL contr. FIDA-R7 din 30.01.2006			3,350		3,428
TOTAL FIDA			4,680		4,466
DLC, obligațiunea de plată nr. 90/08 din 06.10.2008	01.10.2023	MDL	1,027	11.2	1,027
DLC, obligațiunea de plată nr. 89/08 din 06.10.2008	01.10.2023	MDL	1,543	11.2	1,543
TOTAL contr. GR RISP 2 din 03. 10.2008			2,570		2,570
TOTAL RISP			2,570		2,570
Total			7,250		7,036

Împrumutul acordat de RISP

Creditele din cadrul Proiectului de Investiții și Servicii Rurale (RISP) au fost primite în urma semnării unui contract dintre Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Banca Mondială, Banca având rol de intermediar în finanțarea întreprinderilor din sectorul rural. Fiecare împrumut din cadrul acestor linii de credit au o perioadă de grație de până la 3 ani. După expirarea perioadei de grație, suma creditului până la scadență este rambursat în 24 de rate semi-anuale la 1 aprilie și, respectiv, la 1 octombrie al fiecărui an. RISP a acordat Băncii credite denuminate în MDL. Dobânda aferenta creditelor în MDL este 11.2% (2007: 12.7%)

Împrumutul acordat de FIDA

Fondul Internațional de Dezvoltare Agricolă (FIDA) a oferit Republicii Moldova un împrumut pentru re-creditarea întreprinderilor agricole mici din zona rurală. În conformitate cu acordul din 30 decembrie 2002, Banca are rolul de intermediar și poartă în întregime riscul aferent creditului în ceea ce privește contractele de împrumut individuale semnate cu debitorii finali. Împrumuturile sunt acordate pe o perioadă de 7 ani, având o perioadă de grație de până la 3 ani. Dobânda la aceste împrumuturi este variabilă și este rambursată la 15 mai și 15 noiembrie în conformitate cu graficul de plată al fiecărui contract de împrumut separat. Banca a primit credite de la FIDA denuminate în MDL, cu dobânda aferentă de 9.8% - 11.3% (2007: 13.2%).

16. Datoriile către clienți

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Conturi curente		
Persoane juridice	578,425	582,880
Instituții publice	78,382	49,629
Persoane fizice	545,748	529,048
	1,202,555	1,161,557
Depozite la termen		
Persoane juridice	129,880	67,088
Instituții publice	-	-
Persoane fizice	1,290,064	1,047,362
	1,419,944	1,114,450
	2,622,499	2,276,007

Portofoliul Băncii de depozite la termen cuprinde depozite ce nu acordă dreptul de a retrage suma depozitului înainte de data scadentei. Pentru astfel de depozite, în caz de retragere a sumei anterior scadentei, dobânda se micșorează la rata depozitelor la cerere și se recalculează pentru toată perioada depozitului. Totodată există depozite pentru care în conformitate cu contractul de depozit, în caz de ridicare prematură se permite calcularea dobânzii la o rata redusă.

Ratele anuale de dobânda acordate de Bancă la depozitele în lei moldovenești și valuta străină pentru persoanele fizice și juridice au variat după cum urmează:

	2008				2007							
	MDL		Valuta străină		MDL		Valuta străină					
	%	%	%	%	%	%	%	%				
Persoane juridice												
Depozite la cerere	0.0	-	5.0	0.0	-	0.0	0.0	-	16.0	0.0	-	0.3
Depozite la termen de până la 3 luni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depozite la termen >3 luni < 1 an	0.0	-	17.5	4.0	-	9.0	0.0	-	1.0	4.0	-	4.5
Depozite la termen de peste 1 an	-	-	-	5.0	-	9.0	1.0	-	10.0	4.5	-	6.5
Instituții publice												
Depozite la cerere	0.0	-	12.0	0.0	-	5.1	0.0	-	16.0	0.0	-	5.1
Depozite la termen de până la 3 luni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depozite la termen >3 luni < 1 an	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depozite la termen de peste 1 an	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Persoane fizice												
Depozite la cerere	0.0	-	9.0	0.0	-	1.0	0.0	-	9.0	0.0	-	1.0
Depozite la termen de până la 3 luni	3.0	-	18.0	2.0	-	6.0	3.0	-	3.0	2.0	-	5.0
Depozite la termen >3 luni < 1 an	4.5	-	23.0	3.5	-	13.0	4.5	-	17.0	3.5	-	9.0
Depozite la termen de peste 1 an	10.0	-	23.0	2.7	-	13.0	10.0	-	17.5	2.7	-	9.5

17. Impozitare

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Cheltuieli curente privind impozitul pe venit</i>		
Cheltuieli curente privind impozitul pe venit	1,301	26,903
Corectarea impozitului pe venit al anilor precedenți	780	(464)
	2,081	26,439
<i>Cheltuieli privind impozitul amânat</i>		
Aferente originii și reversării diferențelor temporare	-	(9,098)
	-	(9,098)
Cheltuieli privind impozitul pe venit al perioadei	2,081	17,341

Cheltuielile curente privind impozitul pe venit se calculează în baza veniturii impozabil din situațiile financiare statutare. În scopuri fiscale, deductibilitatea anumitor cheltuieli, de exemplu cheltuielile de protocol, este limitată la un anumit procent din profit, specificat de legislația fiscală.

Începând cu 1 ianuarie 2008 cota impozitului pe venit este 0%. Cota standard a impozitului pe venit în 2007 a fost 15%.

Reconcilierea dintre cheltuielile privind impozitul pe venit reflectate în situațiile financiare și sumele calculate la cota standard al impozitului pe venit de 0% (2007: 15%) este următoarea:

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Profitul contabil până la impozitare	156,991	224,556
La cota impozitului pe venit de 0% din Republica Moldova (2007– 15%)	-	33,683
Scutire de impozit	-	(1,137)
Efectul schimbărilor în cotele de impozitare	-	(9,098)
Depășirea limitei pentru cheltuieli aferente donațiilor	1,301	-
Cheltuieli nedeductibile	-	3,503
Venituri neimpozabile	-	(9,146)
Corectarea impozitului pe venit ale anii precedent	780	(464)
La cota efectivă a impozitului pe venit de 1.3% (2007 – 7.7%)	2,081	17,341

Impozitul amânat pe venit va fi zero aplicând cota impozitului pe venit de 0% în vigoare pentru 2009 (2008: cota standard din 2008 a impozitului pe venit de 0%). Deoarece majoritatea diferențelor temporare au o scadență mai mare de un an, la 31 decembrie 2008 a fost aplicată rata integrală la calcularea impozitelor amânate. Componentele semnificative ale datoriei amânate privind impozitul pe venit brut ale Băncii sunt după cum urmează:

17. Impozitare (continuare)

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Soldul la 1 ianuarie (Economii)/Cheltuieli trecute in raportul privind rezultatele financiare	-	9,098 (9,098)
Soldul la 31 decembrie	-	-

La 31 decembrie 2008 impozitul amânat pe venit se refera la următoarele:

	Bilanțul contabil		Raportul privind rezultatele financiare	
	2008 MDL'000	2007 MDL'000	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Datorii amânate privind impozitul pe venit</i>				
Pierderi din deprecierea valorii împrumuturilor si avansurilor către clienți	-	-	-	(6,509)
Uzura accelerata in scopuri fiscale	-	-	-	(3,023)
Altele	-	-	-	434
Datorii amânate nete privind impozitul pe venit	-	-		
Cheltuiala/(economia) amânata privind impozitul pe venit	-	-	-	(9,098)

18. Alte datorii

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Datorii către sistemul Moldova Express	35,182	61,408
Datorii către sistemul Moldova Express Plus	4,297	9,981
Conturi de tranzit și suspendate	7,559	10,702
Datorii privind impozitul pe venit	2,287	-
Provizion pentru concediul neutilizat	5,599	2,213
Datorii neaferele dobânzilor	2,398	3,133
Alte datorii	1,838	2,801
	59,160	90,238

19. Acțiuni ordinare

La 31 decembrie 2008 capitalul acționar constituia 5,851,691 acțiuni ordinare autorizate, emise și în circulație cu o valoare nominală de MDL 5 pe acțiune (31 decembrie 2007: 5,851,691). Capitalul constituit din acțiuni preferențiale reprezenta 75,745 acțiuni preferențiale emise cu o valoare nominală de MDL 1 pe acțiune (31 decembrie 2007: 75,745 acțiuni). Toate acțiunile ordinare au drepturi egale de vot și sunt plătite integral.

	Nr.de acțiuni	2008	Nr.de acțiuni	2007
		MDL'000		MDL'000
Acțiuni ordinare	5,851,691	29,258	5,851,691	29,258
Acțiuni preferențiale	75,745	76	75,745	76
		29,334		29,334

La 31 decembrie 2008 și 2007, structura acționarilor Băncii este următoarea:

Acționarul	2008		2007	
	Cota MDL'000	Cota %	Cota MDL'000	Cota %
Agencia Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei și Comerțului	16,466	56.13	16,466	56.13
Minerva SRL	2,925	9.97	2,925	9.97
Sisteme Informaționale Integrate SRL	2,867	9.78	2,867	9.78
Intercontinent SRL	2,615	8.92	2,615	8.92
Zilena Com SRL	2,500	8.52	2,500	8.52
Alții ce dețin mai puțin de 5% din acțiuni	1,961	6.68	1,961	6.68
Total	29,334	100.00	29,334	100.00

19. Acțiuni ordinare (continuare)

Deținătorii de acțiuni ordinare primesc dividende declarate și au dreptul de vot pentru fiecare acțiune deținută, la Adunarea Generală a Acționarilor Băncii.

Acțiunile preferențiale au o valoare nominală de MDL 1 și au prioritate atunci când dividendele sunt declarate și în caz de lichidare. Acțiunile preferențiale nu oferă drept de vot. Toate acțiunile sunt egale în conformitate cu activele reziduale ale Băncii, cu excepția faptului că deținătorii acțiunilor preferențiale participa la un nivel proporțional valorii acțiunilor deținute.

20. Capital de rezervă

În conformitate cu legislația locală, 5% din profitul net al Băncii trebuie să fie alocat în capitalul de rezervă, până în momentul când această rezervă reprezintă 15% din capitalul social al Băncii. Capitalul de rezervă nu poate fi distribuit acționarilor.

21. Reconcilierea profitului statutar nedistribuit la profitul statutar conform SIRF

Reconcilierea profitului nedistribuit și a profitului net al Băncii conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Standardelor Internaționale de Raportare Financiară este prezentată mai jos:

	Profit nedistribuit 2008 MDL'000	Profit net 2008 MDL'000	Profit nedistribuit 2007 MDL'000	Profit net 2007 MDL'000
Conform situațiilor financiare statutare	775,999	209,915	566,400	195,260
<i>Ajustări la SIRF</i>				
Comisioane neamortizate	(11,961)	(424)	(11,537)	(1,496)
Valoarea justă a pierderilor aferente hârtiilor de valoare	(460)	1,532	(1,992)	(1,992)
Provizion pentru deprecierea valorii creditelor	4,272	(47,364)	51,636	(1,796)
Reversarea provizioanelor la alte active	2,426	(1,160)	3,586	3,586
Provizion pentru vacanțele neutilizate	(5,599)	(3,386)	(2,213)	(555)
Provizion pentru angajamentele condiționale	2,428	(569)	2,997	2,997
Ajustarea impozitului amânat	-	(2,432)	2,432	9,977
Corectarea impozitului pe venit afert anilor precedenți	-	(297)	-	-
Alte ajustări	(905)	(905)	-	1,234
Total ajustări	(9,799)	(55,005)	44,909	11,955
Conform SIRF	766,200	154,910	611,309	207,215

22. Suficiența capitalului

Tabelul de mai jos prezintă modul de calcul al suficienței capitalului în baza cifrelor SIRF, în conformitate cu reglementările (din iulie 1988) Băncii pentru Decontări Internaționale referitoare la calculul suficienței capitalului:

	Valoare Nominală			Valoare ponderată la risc	
	2008	2007		2008	2007
	MDL'000	MDL'000		MDL'000	MDL'000
Active bilanțiere (diminuate cu valoarea rezervelor)					
Numerar	413,028	330,115	0%	-	-
Conturi la BNM	430,996	484,977	0%	-	-
Conturi curente și depozite la bănci	142,149	186,633	20%	28,430	37,327
Active deținute pentru vânzare	329	1,678	0%	-	-
Credite și avansuri acordate băncilor	-	10,000	0%	-	-
Credite și avansuri acordate clienților (inclusiv gaj)	985,516	759,469	50%	492,758	379,735
Credite și avansuri acordate clienților (fără gaj)	891,393	847,140	100%	891,393	847,140
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	1,839	100%	8,059	1,839
Investiții păstrate până la scadență	283,081	242,218	0%	-	-
Investiții în subsidiari	-	6,120	100%	-	6,120
Imobilizări corporale	202,748	147,624	100%	202,748	147,624
Imobilizări necorporale	16,610	4,961	100%	16,610	4,961
Alte active	150,250	34,616	100%	150,250	34,616
Total elemente bilanțiere	3,524,159	3,057,390		1,790,248	1,459,362
Elemente extrabilanțiere					
Acreditiv	20,080	12,975	100%	20,080	12,975
Garanții emise	28,893	93,871	100%	28,893	93,871
Angajamente de acordare a creditelor	174,797	156,773	50%	87,399	78,387
Total elemente extrabilanțiere	223,770	263,619		136,372	185,233
Total	3,747,929	3,321,009		1,926,620	1,644,595

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

22. Suficiența capitalului (continuare)

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Capitalul de gradul 1		
Capital acționar, nominal	29,334	29,334
Profit nedistribuit	766,200	611,309
Minus: active necorporale, net	(16,610)	(4,961)
Total capitalul de gradul 1	778,924	635,682
Capitalul de gradul 2		
Capital de rezervă	18,752	18,752
Total capitalul de gradul 2	18,752	18,752
Total capital	797,676	654,434
Rata aferenta gradului 1	40.43%	38.65%
Rata aferenta gradului 1 și 2	41.40%	39.79%

Pe parcursul anilor 2008 și 2007 Banca a corespuns în întregime cerințelor față de capital impuse de Banca Națională a Moldovei stabilite la nivelul de 12 %.

23. Componente ale numerarului și echivalentelor de numerar

În scopul întocmirii situației fluxurilor de trezorerie, numerarul și echivalentele de numerar cuprind următoarele solduri cu scadența de până la 90 de zile:

	Soldul la 31 decembrie		Mișcarea	
	2008	2007	2008	2007
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Numerar	413,028	330,115	82,913	5,690
Conturi la Banca Națională (<90 zile)	-	50,000	(50,000)	(96,546)
Conturi curente și depozite la bănci (<90 zile)	122,470	186,633	(64,163)	(9,205)
Hârtii de valoare de stat (<90 zile)	41,335	50,655	(9,320)	(406,678)
Valori mobiliare de Stat	135,000	-	135,000	-
	711,833	617,403	94,430	(506,739)

24. Venituri și cheltuieli aferente dobânzilor

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Venituri aferente dobânzilor</i>		
Datorii de la BNM și alte bănci	10,840	33,687
Investiții păstrate până la scadență	72,530	129,141
Credite și avansuri acordate băncilor	267	5,133
Credite și avansuri acordate clienților	295,481	242,137
	379,118	410,098
<i>Cheltuieli aferente dobânzilor</i>		
Datorii către bănci	(1,496)	(1,193)
Alte împrumuturi	(656)	(1,027)
Datorii către persoanele fizice	(153,910)	(77,715)
Datorii către persoanele juridice	(13,359)	(136,356)
	(169,421)	(216,291)
Venituri nete aferente dobânzilor	209,697	193,807

25. Venituri nete aferente comisioanelor

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
<i>Venituri aferente comisioanelor</i>		
Transferuri prin Western Union	20,430	23,541
Transferuri prin Moldova Express	18,588	15,649
Transferuri SWIFT	2,145	2,266
Transferuri prin Unistrem	1,169	-
Tranzacții în numerar	51,027	36,468
Comisioane aferente garanțiilor și acreditivelor	1,350	2,825
Comisioane aferente vânzării/cumpărării hârtiilor de valoare	87	127
Indemnizații și compensații	5,021	5,467
Pensii	4,875	2,342
Salarii	726	487
Serviciile de livrarea a numerarului	15,396	16,159
Altele	1,483	2,683
	122,297	108,014
<i>Cheltuieli aferente comisioanelor</i>		
Retrageri de numerar	(11,308)	(8,134)
Plăți	(2,255)	(2,212)
	(13,563)	(10,346)
Venituri nete aferente comisioanelor	108,734	97,668

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

26. Venituri nete din operațiuni cu valută străină

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Venituri nete din tranzacționarea cu valute	153,912	93,608
Venituri nete din reevaluarea activelor și datoriiilor monetare	(9,741)	(5,196)
	144,171	88,412

27. Alte venituri operaționale

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Dividende primite	-	4,306
Venituri din operațiuni cu carduri	14,611	11,569
Venituri din vânzarea activelor luate în posesie	1,423	1,349
Venituri din arendă	1,420	1,295
Venituri din amenzile și penalitățile primite	934	994
Venituri de la scoaterea din uz a activelor materiale	137	111
Venituri de la scoaterea din uz a altor active	836	-
Modificarea valorii juste a hârtiilor de valoare	1,532	(1,992)
Altele	1,961	2,193
	22,854	19,825

28. Cheltuieli privind retribuirea muncii și cheltuieli aferente

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Salarii	72,432	56,961
Prime	10,329	7,133
Asigurare sociala și contribuții	20,297	16,180
Asigurare medicala	2,553	1,623
Provizion pentru concediu neutilizat	3,386	555
Alte cheltuieli aferente retribuirii muncii	15,188	12,085
	124,185	94,537

Banca face contribuții în fondul de pensii al Republicii Moldova, care sunt calculate din salariul brut și din alte recompense. Aceste contribuții sunt raportate în contul de profit și pierdere în perioada când salariul corespunzător a fost primit de către angajați.

29. Cheltuieli generale și administrative

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Cheltuieli administrative și de marketing	19,574	18,860
Cheltuieli poștale și de telecomunicații	8,856	9,035
Cheltuieli privind reparația și întreținerea	4,389	3,989
Cheltuieli de birotică	3,522	3,258
Cheltuieli aferente chiriei	10,576	6,008
Cheltuieli privind contribuții în Fondul de garantare a depozitelor	3,723	4,035
Cheltuieli de transport	6,619	5,455
Cheltuieli aferente tranzacțiilor cu carduri	4,531	4,507
Cheltuieli aferente impozitelor	2,894	1,358
Cheltuieli pentru activități de binefacere	41,514	3,559
Cheltuieli privind deprecierea altor active	1,154	-
Altele	3,752	3,835
	111,104	63,899

Cheltuielile pentru activități de binefacere conțin contribuții pentru reconstrucția Mănăstirii Curchi în sumă de MDL'000 30,000 și contribuții pentru înlăturarea consecințelor catastrofelor naturale în sumă de MDL'000 10,000.

30. Cheltuieli aferente uzurii și amortizării

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Uzura	17,664	16,408
Amortizarea	1,519	874
	19,183	17,282

31. Garanții și alte angajamente financiare

Valoarea agregată a garanțiilor, angajamentelor și a altor elemente extrabilanțiere existente la 31 decembrie 2008 și 2007 este:

	2008	2007
	MDL'000	MDL'000
Acreditiv	20,080	12,975
Garanții emise	28,893	93,871
Angajamente de acordare a creditelor	174,797	156,773
	223,770	263,619

31. Garanții și alte angajamente financiare (continuare)

În cursul activității economice ordinare, Banca emite garanții și acreditive în favoarea clienților săi. Riscul de creditare a garanțiilor este similar celui generat din activitatea de creditare. În cazul reclamației contra Băncii generată de nerespectarea obligațiilor de către client aferente garanției, aceste instrumente de asemenea prezintă un anumit risc de lichiditate pentru Bancă. La 31 decembrie 2008 nu se necesita nici un fel de provizion în legătură cu aceasta.

Angajamentele de acordare a creditelor nu necesita în mod obligatoriu o ieșire viitoare de numerar, având în vedere că multe din aceste angajamente vor expira fără a fi finanțate.

Tabelul de mai jos reflectă analiza pe maturități a garanțiilor și altor angajamente financiare ale Băncii la 31 Decembrie 2008 și 2007:

2008	Mai puțin de 1 lună MDL'000	De la 1 ls 3 luni MDL'000	De la 3 luni la 1 an MDL'000	De la 1 la 5 ani MDL'000	Mai mult de 5 ani MDL'000	Total MDL'000
Acreditiv	-	11,530	-	8,550	-	20,080
Garanții	96	28	7,462	21,307	-	28,893
Angajamente de acordare a creditelor	-	19,253	36,431	118,963	150	174,797
Total	96	30,811	43,893	148,820	150	223,770

2007	Mai puțin de 1 lună MDL'000	De la 1 ls 3 luni MDL'000	De la 3 luni la 1 an MDL'000	De la 1 la 5 ani MDL'000	Mai mult de 5 ani MDL'000	Total MDL'000
Acreditiv	-	-	-	12,975	-	12,975
Garanții	60	2,073	55,542	36,196	-	93,871
Angajamente de acordare a creditelor	11,839	51	19,091	125,792	-	156,773
Total	11,899	2,124	74,633	174,963	-	263,619

Angajamente de leasing operațional – Banca în calitate de locatar

Obiectul contractului de leasing semnat de Banca este spațiul pentru oficii. Termenul contractului este de-a lungul unei perioade medii între trei și cinci ani fără posibilitatea de a reînnoi contractul. Nu există restricții stipulate referitoare la poziția de locatar.

Valoarea viitoare a plății de leasing ce rezultă din contractul de leasing irevocabil la situația din 31 decembrie este prezentată după cum urmează:

	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Până la 1 an	114	26
De la 1 la 5 ani	189	40
Mai mult de 5 ani	303	66

32. Angajamente de capital

La 31 decembrie 2008 și 2007 nu au existat angajamente de capital.

33. Datorii contingente

La 31 decembrie 2008 și 2007 Banca este pârât într-o serie de procese juridice generate din activitatea ordinară corporativă. În opinia conducerii și a departamentului juridic al Băncii probabilitatea pierderii este medie.

34. Rezultatul pe acțiune

	Acțiuni ordinare emise	Profit anual MDL'000	Rezultatul pe acțiune de bază și dilat MDL
La 31 decembrie 2007	5,851,691	207,215	35.41
La 31 decembrie 2008	5,851,691	154,910	26.47

35. Valoare justă a instrumentelor financiare

Tabelul de mai jos prezintă valoarea de bilanț și valoarea justă a activelor și datoriilor financiare care nu sunt prezentate în bilanțul contabil al Băncii la valoarea lor justă:

	Valoarea de bilanț 2008 MDL'000	Valoarea justă 2008 MDL'000	Venituri/ (pierderi) nerecunoscute 2008 MDL'000	Valoarea de bilanț 2007 MDL'000	Valoarea justă 2007 MDL'000	Venituri/ (pierderi) ne- recunoscute 2007 MDL'000
Active financiare						
Conturi curente și depozite la bănci	142,149	142,149	-	186,633	186,633	-
Active deținute pentru vânzare	329	329	-	1,678	1,678	-
Credite și avansuri acordate băncilor	-	-	-	10,000	10,000	-
Credite și avansuri acordate clienților	1,876,909	1,720,574	(156,335)	1,606,609	1,504,055	(102,554)
Investiții păstrate până la scadență	283,081	273,761	(9,320)	242,218	242,218	-
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	8,059	-	1,839	1,839	-
Investiții în subsidiari	-	-	-	6,120	6,120	-
Datorii financiare						
Datorii către bănci	21,178	21,178	-	17,302	17,302	-
Datorii către clienți	2,622,499	2,512,360	110,139	2,276,007	2,156,421	119,586
Alte împrumuturi	7,036	6,427	609	14,448	14,380	68
Total venituri nerecunoscute	-	-	(54,907)	-	-	17,100

35. Valoare justă a instrumentelor financiare (continuare)

(i) Credite și avansuri acordate băncilor

Credite și avansuri acordate băncilor includ plasamente interbancare și credite. Valoarea justă a plasamentelor cu rată flotantă a dobânzii și a depozitelor overnight aproximează cu valoarea lor de bilanț. Valoarea justă estimată a plasamentelor cu rată fixă a dobânzii se determină pe baza fluxurilor de mijloace bănești actualizate, utilizând rata de piață a dobânzii la instrumente similare, cu aceleași riscuri de credit și scadență.

(ii) Credite și avansuri acordate clienților

Creditele și avansurile acordate clienților sunt prezentate la valoarea netă a provizionului privind deprecierea creditelor. Valoarea justă estimată a creditelor acordate clienților reprezintă valoarea actualizată a fluxurilor bănești viitoare estimate. Fluxurile bănești viitoare sunt actualizate pe baza ratei de piață, pentru a determina valoarea justă a creditor și avansurilor acordate clienților.

(iii) Împrumuturi, incluzând disponibilități datorate altor bănci și datorii către clienți

Valoarea justă a împrumuturilor cu rată flotantă se aproximează cu valoarea lor de bilanț. Valoarea justă estimată a depozitelor cu dobândă fixă și alte împrumuturi, pentru care nu există prețuri de piață, se determină pe baza fluxurilor bănești viitoare actualizate, utilizând rata dobânzii pentru noi instrumente cu scadență rămasă similară.

36. Părți afiliate

În cursul activității economice ordinare pe parcursul anului Banca a desfășurat o serie de tranzacții bancare și nebankare cu părți afiliate. Aceste tranzacții includ acordarea creditelor, deschiderea depozitelor, finanțarea comerțului, achitarea unor plăți, tranzacții cu valuta străină și procurarea de bunuri și servicii de la părți afiliate. S-au acordat credite angajaților și altor părți afiliate la ratele de piață. Mai jos sunt prezentate soldurile și tranzacțiile cu părțile afiliate pe parcursul anului:

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

Parte afiliată	Credite în sold la finele anului	Depozite la finele anului	Venituri aferente dobânzilor și comisioanelor	Cheltuieli aferente dobânzilor și comisioanelor	Venituri aferente dobânzilor	Cheltuieli/costuri aferente dobânzilor	Dividende primite
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Î.M.S.I.A. "Moldasig" SNA	2008	7,606	-	289	560	-	-
	2007	1,876	-	-	269	1,105	4,306
Agencia Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei și Comerțului	2008	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-
Minerva SRL	2008	-	3	-	-	-	-
	2007	-	7	-	-	-	-
Sisteme Informationale Integrate SRL	2008	-	3	-	-	-	-
	2007	-	14	-	-	-	-
Intercontinent SRL	2008	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-
Zilena Com SRL	2008	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-
Calea Ferată din Moldova ÎS	2008	16,774	-	2,666	-	-	-
	2007	15,633	-	3,752	-	-	-
Avicola Roso SL SA	2008	1,429	-	125	-	-	-
	2007	2,000	-	17	-	-	-
LKV-Service SRL	2008	2,826	-	356	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-
Alți administratori membri ai comitetului de creditare a Bănci persoanele afiliate lor	2008	3,271	-	2,053	-	-	-
	2007	20,659	3,846	2,374	224	262	-
Total	2008	24,300	7,612	5,200	289	560	-
Total	2007	38,292	5,743	6,143	224	269	4,306

36. Parți afiliate (continuare)

Remunerarea Directorilor

Managementul executiv a fost remunerat în valoare totală de MDL'000 8,421 (2007: MDL'000 9,953). Membrii neexecutivi ai Consiliului Băncii au primit onorarii în valoare totală de MDL 000 1,166 (2007: MDL'000 1,581).

37. Gestionarea riscurilor

Activitățile Băncii o expun la o varietate de riscuri financiare și aceste activități implică analiza, evaluarea, acceptarea și dirijarea unui nivel sau a unei combinații de riscuri. Asumarea riscului este esențială activității financiare, și riscurile operaționale sunt o consecință inevitabilă al acestui fapt. Ca rezultat, scopul Băncii este de a atinge o balanță rezonabilă între risc și rentabilitate și de a reduce potențialele efecte adverse care să afecteze performanța financiară a Băncii.

Politicile de gestionarea riscurilor Băncii au ca scop identificarea și analiza acestor riscuri, stabilirea unor limite și controale adecvate, monitorizarea riscurilor și respectarea acestor limite prin utilizarea unor sisteme informaționale actualizate și sigure. Banca în mod regulat își revizuieste politicile de gestionare a riscurilor și sistemele informaționale pentru ca acestea să reflecte ultimele modificări pe piețe, produse și să corespundă tendințelor actuale.

37.1 Riscul de creditare

Banca se expune riscului de creditare, care este riscul că partea contractată va aduce un prejudiciu financiar Băncii ca rezultat al neonorării unei obligații. Riscul de creditare este cel mai important risc pentru activitatea Băncii și drept consecință Conducerea Băncii supraveghează cu atenție expunerea sa la riscul de creditare. Expunerile la risc sunt prezente, în special, în activitățile de împrumut cum ar fi împrumuturi și avansuri, și în activitățile de investiții care suplinesc portofoliu Băncii cu obligațiuni și alte hârtii de valoare. Riscul de creditare mai este prezent în instrumentele financiare extra-bilanțiere cum ar fi angajamentele de creditare.

Banca structurează nivelurile riscului de credit la care se expune prin stabilirea limitelor asupra nivelului de risc acceptat în relația sa cu un debitor, un grup de debitori sau segmente de industrii. Astfel de riscuri sunt monitorizate continuu și se supun unei analize anuale sau unei analize mai frecvente. Limitele nivelului riscului de creditare pe produs și industrie sunt aprobate trimestrial de către Consiliul de Administrare.

Expunerea Băncii la risc, legată de un debitor, inclusiv bănci și brokeri, este restricționată de sub-limite care acoperă riscurile bilanțiere și extrabilanțiere, și limitele riscului zilnic aferente instrumentelor comerciale, cum ar fi contractele de schimb valutar – tip forward. Expunerile curente sunt monitorizate zilnic, fiind comparate cu limitele stabilite.

Expunerea la riscul de creditare este supravegheată printr-o analiză regulată a abilității debitorilor și a potențialilor debitori de a efectua achitățile necesare de dobânda și de credit și prin schimbarea limitelor de creditare, dacă este necesar. Expunerea la riscul de creditare este, de asemenea, parțial supravegheată prin obținerea garanțiilor asigurate, corporative și individuale, dar o porțiune semnificativă sunt creditele acordate persoanelor fizice, pentru care nu se pot obține astfel de facilități.

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.1 Riscul de creditare (continuare)

Angajamente de creditare

Scopul principal al acestor instrumente este de a garanta eliberarea mijloacelor financiare clientului la cererea acestuia. Garanțiile și acreditivul stand-by, care reprezintă asigurări irevocabile ale Băncii de a efectua plățile necesare în cazul insolvenței unuia din clienți, poartă același risc ca și creditele. Acreditivul documentar și comercial, reprezentând angajamentele scrise ale Băncii privind autorizarea unei terțe persoane de a retrage bani din Bancă în limitele și condițiile strict specificate, sunt garantate prin stocurile de mărfuri la care se referă și, de aceea, poartă un risc mai mic decât creditarea directă.

Angajamentele privind extinderea creditului reprezintă părți neutilizate din autorizațiile de acordare a creditelor sub formă de împrumuturi, garanții sau acreditivul. Cât privește riscul de creditare aferent obligațiilor de extindere a creditelor, Banca este expusă unei pierderi potențiale, în mărimea egală cu angajamentele neutilizate.

Totodată, valoarea pierderii potențiale este mai mică decât totalul angajamentelor neutilizate, deoarece majoritatea angajamentelor de acordare a creditelor depind de clienții ce mențin un anumit standard de creditare. Banca monitorizează termenul de scadență al angajamentelor de acordare a creditelor, deoarece angajamentele pe termen lung sunt cu un grad de risc mai ridicat decât angajamentele pe termen scurt.

Expunerea maximă la riscul de credit fără garanții deținute sau orice ameliorare a rating-ului de credit:

	Note	2008 MDL'000	2007 MDL'000
Conturi la Banca Națională	5	430,996	484,977
Conturi curente și depozite la bănci	6	142,149	186,633
Active deținute pentru vânzare	7	329	1,678
Credite și avansuri acordate băncilor	8	-	10,000
Credite și avansuri acordate clienților, net	9	1,876,909	1,606,609
Active financiare disponibile pentru vânzare	10	8,059	1,839
Investiții păstrate până la scadență	10	283,081	242,218
Investiții în subsidiari	10	-	6,120
Alte active	13	23,847	12,469
Total		2,765,370	2,552,543
Acreditiv	31	20,080	12,975
Garanții emise	31	28,893	93,871
Angajamente de finanțare		174,827	239,797
Total		223,800	346,643
Expunere maximă la riscul de credit		2,989,170	2,899,186

Tabelul de mai sus reprezintă cazul unui scenariu pesimist aferent riscului de credit al Băncii la 31 decembrie 2008 și 2007, fără a luat în considerație orice colateral deținut sau alte majorări de credite anexate. Pentru partea de activ a bilanțului contabil, expunerea sus menționată se bazează pe valoarea contabilă netă raportată în bilanțul contabil.

Cum este menționat mai sus, 63% din expunerea maximă la riscul de credit rezultă din credite și avansuri acordate băncilor și clienților (2007: 57%); 9% reprezintă investiții în hârtii de valoare de stat (2007: 9%).

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.1 Riscul de creditare (continuare)

Managementul Băncii este sigur în capabilitatea sa de a controla și susține la minim expunerea Băncii la riscul de credit.

La 31 decembrie 2008, concentrarea expunerii totale pentru cei mai mari 10 debitori, prezentată pe grupe sau individual a fost următoarea:

	2008		2007	
	MDL'000	în % în capital – 814,286 MDL'000	MDL'000	în % în capital – 659,395 MDL'000
MOLDOVAGAZ SA	120,000	14.74%	-	-
AEROPORTUL INTERNATIONAL CHISINAU	93,404	11.47%	46,769	7.09%
MOLDRESURSE	89,000	10.93%	89,000	13.50%
MELODIA SA	83,445	10.25%	38,480	5.84%
SANIN SRL, SANIN PLUS SRL	73,602	9.04%	56,295	8.54%
CORPORATIA FIN RURALA	70,000	8.60%	19,900	3.02%
RUSAGRO-PRIM SRL	69,500	8.53%	50,000	7.58%
TOMAILI-ARGO II	65,262	8.01%	49,605	7.52%
AROMA SA	58,839	7.23%	38,550	5.85%
BASAVINEX SA, ROMANESTI SA	50,052	6.15%	64,782	10.63%
Total	773,104	94.96%	453,381	68.76%

Pentru analiza concentrării semnificative la riscul de creditare la nivel industrial vezi Nota 9.

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.2 Riscul de piață

Economia Republicii Moldova continuă să fie caracterizată de o piață în tranziție. Caracteristicile includ, dar nu sunt limitate de existența unei valute care nu este liber convertibilă în afara țării, unui nivel scăzut de lichiditate al piețelor publice și private de capital, cât și a unei inflații sporite.

Adițional, sectorul serviciilor financiare în Republica Moldova este vulnerabil la fluctuațiile de valută adverse și la condițiile economice.

Previziunile pentru stabilitatea viitoare a Republicii Moldova sunt în mare măsură dependente de eficiența măsurilor economice luate de Guvern, împreună cu schimbări ce țin de cadrul legal și reglementar.

Banca se expune riscului de piață, care este riscul că valoarea justă a fluxurilor ulterioare de numerar al unui instrument financiar va oscila în urma schimbărilor în prețurile de piață. Riscul de piață apare ca rezultat al pozițiilor deschise în rata dobânzii, valută și instrumente de capital, toate fiind expuse mișcării generale sau specifice ale pieței și schimbărilor în nivelul volatilității a ratelor de piață sau prețuri cum ar fi ratele dobânzilor, varietatea de creditare, ratele de schimb valutar și cotațiile hârtiilor de valoare. Banca desparte expunerea la riscul de piață în portofolii de comercializare și portofolii altele decât cele de comercializare.

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.2 Riscul de piață (continuare)

37.2.1 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul de pierdere care apare ca urmare a modificărilor în ratele de schimb.

Moneda națională nu a înregistrat o depreciere pe parcursul anului 2008, astfel activele nete denuminate în MDL nu au fost expuse la riscul de a-și reduce valoarea. Banca menține o poziție lungă echilibrată între activele și pasivele în valută pentru a se asigura împotriva acestui risc.

Analiza sensibilității la riscul valutar

Banca a efectuat analiza sensibilității riscului valutar la care ea este expusă în mod rezonabil la 31 decembrie 2008, indicând modul în care contul de profit și pierdere ar fi fost afectat de modificările posibile ale ratelor de schimb valutare.

Tabelele de mai jos indică valutele față de care Banca are expunere sporită la riscul valutar, la 31 decembrie 2008 și 31 decembrie 2007 pe posturile de bilanț sensibile la modificările ratelor valutare. Analiza reprezintă efectul unei schimbări rezonabile posibile în ratele de schimb față de leul moldovenesc, iar celelalte variabile rămân constante. În afară de efectele prezentate mai jos nu există alt impact asupra capitalului Băncii:

PVD	Valoarea nominală	Creșterea posibilă a ratelor, în	Efectul Venit/(Pierderi)	Diminuarea posibilă a ratelor, în	Efectul Venit/(Pierderi),
	MDL'000	%	MDL'000	%	MDL'000
La 31 decembrie 2008					
EUR	(45,782)	+5%	(2,289)	-5%	2,289
USD	921	+5%	46	-5%	(46)

PVD	Valoarea nominală	Creșterea posibilă a ratelor, în	Efectul Venit/(Pierderi)	Diminuarea posibilă a ratelor, în	Efectul Venit/(Pierderi),
	MDL'000	%	MDL'000	%	MDL'000
La 31 decembrie 2007					
EUR	(112,501)	+5%	(5,625)	-5%	5,625
USD	51,368	+5%	2,568	-5%	(2,568)

Mai jos este prezentată structura bilanțului contabil pe valute și analiza sensibilității riscului valutar la care Banca este expusă:

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.2 Riscul de piață (continuare)

37.2.1 Riscul valutar (continuare)

Structura bilanțului contabil după valute

	31 decembrie 2008				
	Total MDL'000	MDL MDL'000	EUR MDL'000	USD MDL'000	Altele MDL'000
ACTIVE					
Numerar	413,028	327,294	62,933	15,017	7,784
Conturi la Banca Națională	430,996	237,856	124,516	68,624	-
Conturi curente și depozite la bănci	142,149	21,782	50,327	59,840	10,200
Active deținute pentru vânzare	329	329	-	-	-
Credite și avansuri acordate băncilor	-	-	-	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	1,876,909	1,310,445	367,005	199,459	-
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	8,059	-	-	-
Investiții păstrate până la scadență	283,081	283,081	-	-	-
Investiții în subsidiari	-	-	-	-	-
Imobilizări corporale	202,748	202,748	-	-	-
Imobilizări necorporale	16,610	16,610	-	-	-
Alte active	150,250	119,862	12,693	17,695	-
Total active	3,524,159	2,528,066	617,474	360,635	17,984
DATORII					
Datorii către bănci	21,178	82	-	21,096	-
Alte împrumuturi	7,036	7,036	-	-	-
Datorii către clienți	2,622,499	1,642,467	639,133	331,024	9,875
Alte datorii	59,160	25,746	24,123	7,594	1,697
Total datorii	2,709,873	1,675,331	663,256	359,714	11,572
DECALAJ	814,286	852,735	(45,782)	921	6,412

37. Gestionarea riscuri (continuare)

37.2 Riscul de piață (continuare)

37.2.1 Riscul valutar (continuare)

Structura bilanțului contabil după valute (continuare)

	31 decembrie 2007				
	Total MDL'000	MDL MDL'000	EUR MDL'000	USD MDL'000	Altele MDL'000
ACTIVE					
Numerar	330,115	243,685	49,585	30,028	6,817
Conturi la Banca Națională	484,977	335,996	91,805	57,176	-
Conturi curente și depozite la bănci	186,633	17,922	66,948	90,406	11,357
Active deținute pentru vânzare	1,678	1,678	-	-	-
Credite și avansuri acordate băncilor	10,000	10,000	-	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	1,606,609	1,105,355	265,420	235,834	-
Active financiare disponibile pentru vânzare	1,839	1,839	-	-	-
Investiții păstrate până la scadență	242,218	242,218	-	-	-
Investiții în subsidiari	6,120	6,120	-	-	-
Imobilizări corporale	147,624	147,624	-	-	-
Imobilizări necorporale	4,961	4,961	-	-	-
Alte active	34,616	24,666	6,170	3,644	136
Total active	3,057,390	2,142,064	479,928	417,088	18,310
DATORII					
Datorii către bănci	17,302	17	10,595	6,690	-
Alte împrumuturi	14,448	4,926	6,677	2,845	-
Datorii către clienți	2,276,007	1,358,993	564,178	347,637	5,199
Alte datorii	90,238	69,094	10,979	8,548	1,617
Total datorii	2,397,995	1,433,030	592,429	365,720	6,816
DECALAJ	659,395	709,034	(112,501)	51,368	11,494

37. Gestionarea riscurilor (continuare)

37.2 Riscul de piață (continuare)

37.2.2 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul de pierdere generat din modificările în ratele de dobândă. Riscul ratei dobânzii constă în riscul fluctuațiilor valorii unui instrument financiar ca rezultat al modificărilor ratelor dobânzii pe piața inter-bancară și riscul decalajului între maturități pentru activele și pasivele cu dobândă.

Fluctuațiile ratei dobânzii pot afecta profitul Băncii, valoarea economică a activelor, obligațiilor și elementelor extrabilanțiere. Astfel, perioada efectivă a ratei dobânzii stabilită pentru un instrument financiar indică gradul de risc al Băncii față de riscul ratei dobânzii. Banca restabilește costul activelor și datoriilor. Instrumentele financiare au rata dobânzii de pe piață, prin urmare valoarea justă nu diferă semnificativ față de valoarea contabilă.

Banca acorda credite și accepta depozite atât la rata dobânzii fixă cât și la cea variabilă. Creditele la rata variabilă acordate clienților precum și depozitele de la clienți reprezintă instrumente pentru care Banca deține dreptul de a modifica unilateral rata dobânzii în conformitate cu modificările ratelor de piață. Banca informează clienții săi cu 15 zile înainte de efectuarea modificărilor. Utilizând aceste instrumente Banca își asigură expunerea la riscul ratei dobânzii și gestionează impactul din partea pieței asupra contului de profit și pierdere.

Conform evoluției interne și externe a pieței financiare Banca prognozează evoluția ratelor dobânzii pentru activele și datoriile sale și impactul acestor posibile schimbări asupra venitului net din dobânzi. Banca estimează o fluctuație de +/- 100 și +/-50 puncte procentuale de a fi rezonabilă pentru 2008 și 2007:

	Creșterea în puncte procentuale	Sensibilitatea venitului net din dobânzi, MDL '000	Descreșterea în puncte procentuale	Sensibilitatea venitului net din dobânzi, MDL '000
2008	+100	(6,586)	-100	6,586
	+50	(3,293)	-50	3,293
2007	+100	(8,874)	-100	8,874
	+50	(4,437)	-50	4,437

În tabele de mai jos sunt incluse activele și datoriile Băncii la 31 decembrie 2008 și 31 decembrie 2007 la valoarea lor de bilanț, clasificate după data cea mai apropiată între data contractuală de schimbare a ratei sau data scadenței:

NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

31 decembrie 2008	Mai puțin de 1 luna	De la 1 luna până 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă
Total	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
ACTIVE						
Numerar	413,028	-	-	-	-	413,028
Conturi la Banca Națională	430,996	-	-	-	-	-
Conturi curente și depozite la bănci	142,149	-	-	-	-	-
Active deținute pentru vânzare	329	-	329	-	-	-
Credite cu dobândă variabilă	1,876,909	-	-	-	-	-
Credite cu dobândă fixă	-	-	-	-	-	-
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	-	-	-	-	8,059
Investiții păstrate până la scadență	283,081	152,703	80,521	11,771	7,478	202,748
Imobilizări corporale	202,748	-	-	-	-	16,610
Imobilizări necorporale	16,610	-	-	-	-	150,250
Alte active	150,250	-	-	-	-	-
Total active	3,524,159	2,602,757	80,850	11,771	7,478	790,695
DATORII						
Datorii către bănci	21,178	-	20,800	-	-	378
Alte împrumuturi	7,036	101	198	3,235	3,502	-
Datorii către clienți (dobândă variabilă)	2,620,343	2,620,343	-	-	-	-
Datorii către clienți (dobândă fixă)	2,156	859	650	-	-	-
Alte datorii	59,160	-	-	-	-	59,160
Total datorii	2,709,873	2,621,303	21,648	3,235	3,502	59,538
Decalaje în dobândă	814,286	(18,546)	59,202	8,536	3,976	731,157
Decalaje în dobândă, cumulativ	(18,546)	11,415	70,617	79,153	83,129	814,286

NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

31 decembrie 2007	Total	Mai puțin de 1 luna		De la 1 luna până 3 luni		De la 3 luni până la 1 an		De la 1 la 5 ani		Mai mult de 5 ani		Nepurtătoare de dobândă MDL'000
		MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	
ACTIVE												
Numerar	330,115	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	330,115
Conturi la Banca Națională	484,977	484,977	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conturi curente și depozite la bănci	186,633	186,633	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Active deținute pentru vânzare	1,678	-	-	1,678	-	-	-	-	-	-	-	-
Credite și avansuri acordate băncilor	10,000	10,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Credite cu dobândă variabilă	1,391,088	1,391,088	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Credite cu dobândă fixă	215,521	-	-	-	215,521	-	-	-	-	-	-	-
Active financiare disponibile pentru vânzare	1,839	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,839
Investiții păstrate până la scadență	242,218	50,655	34,286	124,553	32,724	-	-	-	-	-	-	6,120
Investiții în subsidiari	6,120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147,624
Imobilizări corporale	147,624	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,961
Imobilizări necorporale	4,961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34,616
Alte active	34,616	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34,616
Total active	3,057,390	2,123,353	34,286	126,231	248,245	126,231	248,245	248,245	248,245	248,245	248,245	525,275
DATORII												
Datorii către bănci	17,302	17,302	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alte împrumuturi	14,448	3,457	2,831	4,346	1,804	2,010	2,010	2,010	2,010	2,010	2,010	-
Datorii către clienți (dobândă variabilă)	2,276,007	2,276,007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alte datorii	90,238	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90,238
Total datorii	2,397,995	2,296,766	2,831	4,346	1,804	2,010	2,010	2,010	2,010	2,010	2,010	90,238
Decalaje în dobândă												
Decalaje în dobândă, cumulativ	659,395	(173,413)	31,455	121,885	246,441	(2,010)	246,441	(2,010)	246,441	(2,010)	246,441	435,037
		(173,413)	(141,958)	(20,073)	226,368	224,358	224,358	224,358	224,358	224,358	224,358	659,395

37. Managementul riscului (continuare)

37.3 Riscul operațional

Banca dispune de un sistem eficient de management. Acesta include o structură organizațională clară cu responsabilități bine definite, transparentă și coerentă, identificarea eficientă a riscurilor, administrare, procese de monitorizare și raportare și un mecanism adecvat de control intern ce presupune gestionare și proceduri contabile eficiente.

Banca respectă prevederile referitor la administrarea riscului operațional din cadrul reglementărilor și altor documente, precum și recomandările emise de BNM.

37.4 Riscul lichidității

Banca este expusă la cerințele zilnice de lichidități din depozitele overnight, conturile curente, depozitele la termen, închiderea conturilor de credit și a garanțiilor. Banca nu menține resurse bănești pentru a satisface toate aceste cerințe. Din practică, un nivel minim de reinvestire a activelor scadente poate fi prevăzut cu un grad înalt de certitudine. Consiliul Băncii stabilește nivelul minim de active scadente care pot fi folosite pentru a satisface cererea de lichiditate, de asemenea și nivelul minim de împrumuturi interbancare și a altor instrumente financiare care ar fi fost suficiente pentru a acoperi cererea de lichiditate.

Procesul de supraveghere a coinciderii sau a necoinciderii scadențelor și a ratelor dobânzilor pentru active și datorii este esențial pentru conducerea Băncii. Este neobișnuit pentru instituțiile financiare să atingă o balanță perfectă, deoarece afacerile care implică tranzacții sunt de diverse tipuri și nu se bazează pe termeni siguri. O poziție deschisă crește profitabilitatea, dar în același timp mărește și riscul de pierderi.

Scadențele activelor și datoriilor și posibilitatea de a le înlocui la un cost acceptabil, datorii cu dobândă la termenul lor de scadență sunt factori importanți în evaluarea lichidității Băncii și a expunerii Băncii la schimbări ale ratelor dobânzii și de schimb valutar.

Ținând cont de nivelul coeficienților de reînnoire a bazei de resurse atrase de la clienți, în pofida existenței unui număr substanțial de depozite care își ating scadența în următoarele trei luni, diversificarea acestor depozite după număr și tip și experiența Băncii a anilor precedenți, poate fi considerat că aceste depozite oferă o sursă de finanțare stabilă și pe termen lung pentru Bancă.

Tabelul de mai jos clasifică activele și datoriile Băncii în grupe de scadență care se bazează pe perioada restantă până la scadența contractuală la data întocmirii bilanțului.

NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

La 31 decembrie 2008

ACTIVE	Total	Mai puțin de 1 luna	De la 1 luna până 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadenta nedefinită*
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Numerar	413,028	413,028	-	-	-	-	-
Conturi la Banca Națională	430,996	180,367	56,552	156,369	37,543	165	-
Conturi curente și depozite la bănci	142,149	122,470	-	19,679	-	-	-
Active deținute pentru vânzare	329	-	-	329	-	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	1,876,909	17,660	154,924	341,975	1,300,130	45,081	17,139
Active financiare disponibile pentru vânzare	8,059	-	-	-	-	-	8,059
Investiții păstrate până la scadență	283,081	152,703	30,608	80,521	11,771	7,478	-
Imobilizări corporale	202,748	-	-	-	-	-	202,748
Imobilizări necorporale	16,610	-	-	-	-	-	16,610
Alte active	150,250	35,047	8,904	30,243	25,036	3,209	47,811
Total active	3,524,159	921,275	250,988	629,116	1,374,480	55,933	292,367
DATORII							
Datorii către bănci	21,178	378	-	20,800	-	-	-
Alte împrumuturi	7,036	101	-	198	3,235	3,502	-
Datorii către clienți	2,622,499	1,107,203	346,605	937,578	230,101	1,012	-
Alte datorii	59,160	57,814	40	1,194	93	19	-
Total datorii	2,709,873	1,165,496	346,645	959,770	233,429	4,533	-
Decalaje de scadențe	814,286	(244,221)	(95,657)	(330,654)	1,141,051	51,400	292,367
Decalaje de scadențe cumulative		(244,221)	(338,973)	(670,532)	470,519	521,919	814,286

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
 Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

La 31 Decembrie 2007	Total	Mai puțin de 1 luna	De la 1 luna până 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadenta nedefinită*
ACTIVE							
Numerar	330,115	330,115	-	-	-	-	-
Conturi la Banca Națională	484,977	311,202	34,425	105,436	33,800	114	-
Conturi curente și depozite la bănci	186,633	186,633	-	-	-	-	-
Active deținute pentru vânzare	1,678	-	1,678	-	-	-	-
Credite și avansuri acordate băncilor	10,000	10,000	-	-	-	-	-
Credite și avansuri acordate clienților	1,606,609	146,541	172,146	436,724	798,430	23,103	29,665
Active financiare disponibile pentru vânzare	1,839	-	-	-	-	-	1,839
Investiții păstrate până la scadență	242,218	50,655	34,286	124,553	32,724	-	-
Investiții în subsidiari	6,120	-	-	-	-	-	6,120
Imobilizări corporale	147,624	-	-	-	-	-	147,624
Imobilizări necorporale	4,961	-	-	-	-	-	4,961
Alte active	34,616	16,498	-	4,456	13,662	-	-
Total active	3,057,390	1,051,644	240,857	672,847	878,616	23,217	190,209
DATORII							
Datorii către bănci	17,302	17,302	-	-	-	-	-
Alte împrumuturi	14,448	3,457	2,831	4,346	1,804	2,010	-
Datorii către clienți	2,276,007	890,200	274,526	840,824	269,545	912	-
Alte datorii	90,238	83,304	-	3,770	3,164	-	-
Total datorii	2,397,995	994,263	277,357	848,940	274,513	2,922	-
Decalaje de scadențe	659,395	57,381	(36,500)	(176,093)	604,103	20,295	190,209
Decalaje de scadențe cumulative	659,395	57,381	20,881	(155,212)	448,891	469,186	659,395

Banca de Economii SA
NOTE EXPLICATIVE LA SITUATIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2008

37. Managementul riscului (continuare)

37.4 Riscul lichidității (continuare)

* Activele cu scadenta nedefinita cuprind active nemonetare ce se planifica a fi recuperate prin intermediul utilizării lor, precum și active monetare ale căror termen de recuperare nu este identificat la finele anului. Astfel de active cuprind credite restante și avansuri către clienți și investiții în capital. Pasivele cu scadenta nedefinita cuprind pasive nemonetare.

Tabelul de mai jos totalizează profilul scadenței datoriilor financiare ale Băncii la 31 decembrie 2008 în baza obligațiunilor de plată contractuale nediscontate. Plățile care necesită o notificare sunt tratate de parcă notificarea ar fi fost făcută imediat. Cu toate acestea, Banca estimează că mulți clienți nu vor cere plata datoriilor în perioada apropiată în care banca ar trebui să plătească și tabelul nu reflectă fluxurile de numerar așteptate indicate de istoria de menținere a depozitelor.

31 Decembrie 2008	La cerere	Mai puțin de 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 până la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Datorii financiare						
Datorii către bănci	378	-	21,898	-	-	22,276
Alte împrumuturi	-	-	1,272	5,107	5,441	11,820
Datorii către clienți	1,131,369	376,925	974,082	285,621	1,860	2,769,857
Total datorii financiare nediscontate	1,131,747	376,925	997,252	290,728	7,301	2,803,953
31 Decembrie 2007						
	La cerere	Mai puțin de 3 luni	De la 3 luni până la 1 an	De la 1 până la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Total
	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000	MDL'000
Datorii financiare						
Datorii către bănci	6,707	10,629	-	-	-	17,336
Alte împrumuturi	-	6,253	4,868	3,362	3,040	17,523
Datorii către clienți	1,117,164	214,870	786,382	220,105	1,101	2,339,622
Total datorii financiare nediscontate	1,123,871	231,752	791,250	223,467	4,141	2,374,481

38. Evenimente ulterioare datei bilanțului

La data de 30 iunie 2009 Banca a semnat un acord de intenție cu banca BC "INVESTPRIVATBANK" S.A. ce se afla în proces de lichidare, prin care părțile au convenit asupra încheierii în viitor a unui contract de vânzare și predarea de către BC "INVESTPRIVATBANK" S.A. a activelor și obligațiilor validate de către Banca Națională.

